

<http://ui.ac.ir/en>

Journal of Applied Sociology

E-ISSN: 2322-343X

Document Type: Research Paper

Vol. 31, Issue 4, No.80, Winter 2021, pp. 23-44

Received: 02.09.2019 Accepted: 28.04.2020

The Consequences of the Inflation in Everyday Life of Low Class Youths

Hossein Afrasiabi *

Associate Professor, Department of Sociology, Yazd University, Iran

hafrasiabi@yazd.ac.ir

Maryam Baharluoei

PhD Candidate of Sociology, Yazd University, Iran

baharluoeimaryam@yahoo.com

Introduction

The inflation is a structural and economic phenomenon that had considerable outcomes at social and action levels. This economic phenomenon can affect persons, emotions, interactions and subjectivity in everyday life, and accordingly, social actors have particular strategies for dealing with these consequences. Our aim in this qualitative study was to explicate the meaning and interpretations of the inflation by low class youths. The research questions were: what is the meaning of inflation for our participants as low class youth? How do they experience and interpret the inflation phenomenon? What is the inflation outcomes from their view of points? And how do they deal with inflation outcomes in their everyday life?

Material and methods

The research was conducted using the basic (generic) qualitative research method (Caelli et al., 2003; Merriam, 2009). This is an interpretative and constructive approach. The authors sought to understand youth constructions about the inflation. Participants included 30 youths (18-29 years old) who were selected by the purposeful sampling method. They lived in a low urban area of Isfahan city in families with poor incomes. The authors conducted interviews and gathered data through semi-structured interviews. Data saturation criteria were used for deciding about the sample size, and the sampling continued until the answers became repetitive and no new concept could be created. Before starting the interviews, the authors collected youth participants' consent forms. Participants became familiar with the research procedure through the explanation of the research purposes, questions and methods. After each interview, the authors transcribed the interview talks and data analysis started from the first interview. For data analysis, the theoretical coding (Strause & Corbin, 1998) was utilized by three coding levels including open coding, axial coding, and selective coding. During the open coding, interview texts were reviewed and encoded line by line and a concept was assigned for the meaningful phrase of the interviewee talks. In the second level of coding, axial coding, the constructed concepts were put together and were transformed into categories that were more abstract in comparison to primary concepts. At third level of coding, categories were linked together and a core category was emerged as the final category. The authors tried to achieve a level of credibility in research findings by continues comparisons of participants' statements and paying attention to their feedbacks regarding the analysis. Additionally, the authors checked the final concepts by the participants that confirmed the constructed concepts and findings.

Discussion of Results & Conclusions

As mentioned above, interview transcripts were analyzed by the theoretical coding and 7 main categories were constructed. Youths' experience and interpretation of the inflation was defined in 7 categories including: motivation crisis, early adulthood, the thirst for money, ambiguity and from day to day living, being accustomed, being contented, and interactional anomie. Finally, 'anomie and ambiguity' was emerged as the final category. This concepts reflected a strong sense of ambiguity and an anomic mind in the participants' everyday life. They perceived their life to be unpredictable, and normless with considerable falls of motivations. The inflation and poverty of sources created a money-oriented subjectivity for low class youths. In these situations, money and seeking it came at the center of the life. This is the social condition that some sociologists mentioned as the anomie. The anomie is emerged through crisis and pressures of the inflation. Another dimension of the construction of the inflation was the culture of poverty. The process that was increased by the economic poverty under inflation pressures. The inflation pressed everyday sources and thoroughly suppressed planning about the future as explained by Oscar Lewis. The inflation and expensiveness of goods and services affected mental, social, and cultural life of our youth participants. This can affect developmental values during time periods. Social policy-makers should pay attention to these situations especially by designing a social care system. The strong social security and social care system can reduce some negative consequences of the inflation for youth people.

Keywords: Inflation, Expensiveness, Economic Pressure, Poverty, Economic Crisis, the Sociology of Inflation.

References

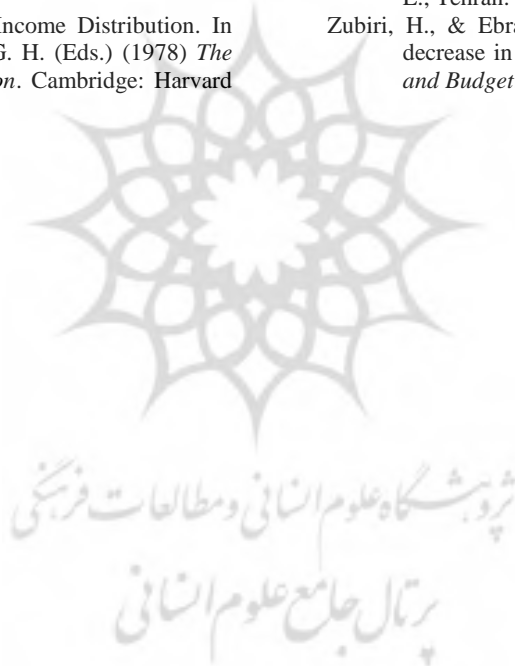
Adam, K., & Weber, H. (2019) Optimal trend inflation.

* Corresponding author: +989173050795

Copyright©2021, University of Isfahan. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>), which permits others to download this work and share it with others as long as they credit it, but they can't change it in any way or use it commercially.

- American Economic Review*, 109 (2), 702-737.
- Ahmad, S., & Civelli, A. (2016) Globalization and inflation: A threshold investigation. *Journal of Macroeconomics*, 48 (3), 283-304.
- Ahmad, S. (2016) *Essays on Monetary Policy Rules and Inflation Dynamics*. PhD Dissertation, University of Arkansas, USA.
- Ahmadi, H. (2005) *Sociology of Deviations*. Tehran: Samt Publications (in Persian).
- Andrade, P., Galí, J., Le, B. H., & Matheron, J. (2019) The Optimal Inflation Target and the Natural Rate of Interest. Barcelona GSE Working Paper Series.
- Armantier, O., Scott, N., Giorgio, T., Wilbert, K., & Basit, Z. (2016) The price is right: updating inflation expectations in a randomized price information experiment. *Review of Economics and Statistics*, 98 (3), 503-523.
- Ascari, G., Phaneuf, L., & Sims, E. (2018) On the welfare and cyclical implications of moderate trend inflation. *Journal of Monetary Economics*, 99 (3), 56-71.
- Bernburg, J. (2002) Anomie, social change and crime. *The British Journal of Criminology*, 42, 729-742.
- Bianchi, F., & Civelli, A. (2015) Globalization and inflation: evidence from a time-varying var. *Review of Economic Dynamics*, 18 (2), 406-433.
- Bourdieu, P. (2011) *Distinction: a Social Critique of the Judgment of Taste*. Translated by: Chavoshian, H., Tehran: Ney Publication (in Persian).
- Bravo, R., Gonzalo, A., Palma, S., & Riquelme, M. (2019) A tip for landscape riders: multi-field inflation can fulfill the swampland distance conjecture. *Journal of Cosmology and Astroparticle Physics*, 2, 1-43.
- Caelli, K., Ray, L., & Mill, J. (2003) Clear as mud: Toward greater clarity in generic qualitative research." *International Journal of Qualitative Methods*, 2 (2), 1-13.
- Cantor, P., & Cox, A. (2015) *Literature and Economics of Freedom*. Translated by: Rezvanjoo, S., Tehran: the World of Economy Publication (in Persian).
- Charmaz, K. (2018) *Constructing Grounded Theory*. Translated by: Mahziar Kazemi, M. and Irani, H., Tehran: Rasa Publication (in Persian).
- Cochrane J. H. (2017) Michelson-morley, fisher, and occam: The radical implications of stable quiet inflation at the zero bound. *NBER Macroeconomics Annual*, 32, 113-226.
- Coibion, O., Gorodnichenko, Y., & Weber, M. (2019) Monetary policy communications and their effects on household inflation expectations. *NBER Working Paper*, No. 25482.
- Dinmohammadi, M., & Ghorbani, F. (2016) *Analysis of the Social Effects of Inflation (with Emphasis on Social Capital)*. Fifth Conference on the Iranian Islamic Model of Progress, Tehran (in Persian).
- Easterly, W., & Fischer, S. (2001) Inflation and the poor. *Journal of Money, Credit and Banking*, 33 (2), 160-178.
- Giddens, A. (2007) *Sociology*. Translated by: Chavoshian, H., Tehran: Ney Publication (in Persian).
- Goldthorpe, G. H. (1978) The Current Inflation: Toward a Sociological Account. In Hirsch, F. and Goldthorpe, G. H. (Eds.) (1978) *The Political Economy of Inflation*. Cambridge: Harvard University Press. 186-213.
- Gonzales, R., & Rojas, H. A. (2019) Inflation shocks and income inequality: an analysis with genetic algorithms and bayesian quantile regressions. *African Journal of Economic and Management Studies*, 10 (2), 226-240.
- Guriey, S., & Melnikov, N. (2016) War, inflation and social capital. *Paper and Proceeding*, 5, 1-6.
- Hayes, M. (2011) The social history of quantifying inflation: A sociological critique. *Journal of Economic Issues*, 45 (1), 97-112.
- Hazlit, H. (2012) *Economics in a Lesson*. Translated by Ranjbar, M., Tehran: The World of Economy (in Persian).
- Hirsch, F., & Goldthorpe, G. H. (1978) *The Political Economy of Inflation*. Cambridge: Harvard University Press.
- Jafarzadeh, B., & Akbari Fard, H. (2012) *Money and Banking Economy*. Tehran: Noor Alam Publication (in Persian).
- Jongrim, H. M., Ayhan, K., & Franziska, O. (2019) *Inflation in Emerging and Developing Economies*. The World Bank: World Bank Publications, Number 30657.
- Kahlke, R. (2014) Generic qualitative approaches: pitfalls and benefits of methodological mixology. *International Journal of Qualitative Methods*, 13, 37-52.
- Ketabi, A. (2014) Investigation of six unbridled global inflation: a comparative study of contexts, causes, effects and consequences. *Comparative Economics*, 2, 133-166 (in Persian).
- Kliem, M., Kriwoluzky, A., & Sarferaz, S. (2015) Monetary-fiscal policy interaction and fiscal inflation: a tale of three countries. *European Economic Review*, 88, 158-184.
- Knoblauch, H. (2011) *Sociology of Knowledge*. Translated by Rasekhi, K., Tehran: Ney Publication (in Persian).
- Kowsari, M. (2006) *Social Anomie Theories*. Tehran: Salman Publication (in Persian).
- Lamla, J., Pfajfar, D., & Rendell, L. (2019) Inflation and deflationary biases in inflation expectations. *BIS Working Paper*, No. 789.
- Lewis, O. (1974) Culture of poverty. *Social Sciences Letter*, 4, 140-124.
- Lyzziak, T., & Paloviita, M. (2016) Anchoring of inflation expectations in the euro area: recent evidence based on survey data. *European Journal of Political Economy*, 46, 52-73.
- Linde, D., Wang, Y., Welling, Y., & Ach'Ucarro, A. (2018) Hyper-natural inflation. *Journal of Cosmology and Astroparticle Physics*, 1, 1-25.
- Maier, C. (1978) "The Politics of Inflation in the Twentieth Century." In Hirsch, F. and Goldthorpe, G. H. (Eds.) (1978) *The Political Economy of Inflation*. Cambridge: Harvard University Press. 37-72.
- Makipour, Z., & Rabbani, A. (2013) Investigating the economic causes of social harms (with emphasis on the relationship between inflation and crimes in iran during the years 1370-1390). *Strategic Research Social Order and Security*, 2 (2), 79-98 (in Persian).
- Maxwell, J. A. (2013) *Qualitative Research Design*. Sage Publication.
- Merriam, S. (2009) *Qualitative Research: a Guide to Design*

- and Implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Messner, S., & Rosenfeld, R. (1997) Markets, Morality and Institution Anomie Theory of Crime. In Passas, N. and Agnew, R. (Eds.) (1997) *The Future of Anomie Theory*. Boston: Northeastern University Press. 207-227.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994) *Qualitative Data Analysis*. Sage Publication.
- Mohseni Tabrizi, A. (2004) *Vandalism*. Tehran: Aan Publications (in Persian).
- Muftic, L. (2006) Advancing institutional anomie theory. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 50, 630-653.
- Nily, M. (2015) *Where is Iran's Economy Going?* Tehran: The World of Economy (in Persian).
- Panic, M. (1978) The Origin of Increase Inflationary Tendencies in Contemporary Society. In Hirsch, F. and Goldthrope, G. H. (Eds.) (1978) *The Political Economy of Inflation*. Cambridge: Harvard University Press. 137-160.
- Percy, W. H., Kostere, K., & Kostere, S. (2015) Generic qualitative research in psychology. *The Qualitative Report*, 20 (2), 76-85.
- Piachaud, D. (1978) Inflation and Income Distribution. In Hirsch, F. and Goldthrope, G. H. (Eds.) (1978) *The Political Economy of Inflation*. Cambridge: Harvard University Press. 88-116.
- Pourkazemi, M., Biranvand, A., & Delfan, M. (2015) Determining the factors affecting inflation and designing a severe inflation warning system for iran's economy. *Economic Research and Policy*, 76, 145-166 (in Persian).
- Ritzer, J. (2007) *Contemporary Sociological Theory*. Translated by Thalasi, M., Tehran: Elmi Publication (in Persian).
- Sadok, G. E., Guedhami, O., Kwok, C., & Mishra, D. R. (2011) Does corporate social capital responsibility affect the cost of capital?. *Journal of Banking & Finance*, 9, 2388-2406.
- Sarabani, Gh. (2006) Inflation, factors and strategies to deal with it in iran. *Islamic Economy*, 21, 103-128 (in Persian).
- Stock, J. H., & Watson, M. W. (2016) Core inflation and trend inflation. *Review of Economics and Statistics*. 98 (4), 770-784.
- Strauss, A., & Juliet K. (2012) *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. Translated by Afshar, E., Tehran: Ney Publication (in Persian).
- Zubiri, H., & Ebrahimi Pourfaez, S. (2015) Inflation and decrease in iran's social capital. *Journal of Program and Budget*, 4, 183-213 (in Persian).

پیامدهای تورم در زندگی روزمره جوانان طبقه پایین

حسین افراسیابی^{ID*}، دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، ایران

hafrasiabi@yazd.ac.ir

مریم بهارلوئی، دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، دانشگاه یزد، ایران

baharlueimaryam@yahoo.com

چکیده

تورم پدیده‌ای ساختاری و اقتصادی است که پیامدهای مهمی در سطح کنش و ساختار دارد. این پدیده بر جنبه‌های مختلف ذهنی و ارتباطی در زندگی روزمره کنشگران تأثیر می‌گذارد؛ از این رو، کنشگران اجتماعی تجربه و سازوکارهای رویارویی معینی با آن دارند. هدف این مطالعه کیفی، دستیابی به معنا و تفسیر جوانان طبقه پایین از زندگی روزمره در شرایط تورم است. رویکرد پژوهش، کیفی و روش انجام آن روش کیفی بنیانی است. مشارکت‌کنندگان با روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع گلوله‌برفی و با حداکثر تنوع انتخاب شدند. روش گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌ساختاریافته است که با ۳۰ نفر مصاحبه شد. داده‌ها با فن کدگذاری نظری تجزیه و تحلیل شدند و در نهایت، ۷ مقوله اصلی به دست آمد. تجربه و تفسیر جوانان در قالب این مقولات توصیف می‌شود: بحران انگیزه، بزرگسالی زودرس، عطش پول، غلتیدن در ابهام و روزمرگی، عادی‌پنداری، قناعت‌پیشگی و ناهنجاری تعاملی. نتایج تحلیل داده‌ها نشان‌دهنده شکل‌گیری نوعی احساس ابهام و بی‌هنجاری در زندگی روزمره است. این وضعیت به تدریج بخشی عادی و ماندگار در زندگی مشارکت‌کنندگان تلقی می‌شد که پیامدهای مهمی در ابعاد خرد و کلان به دنبال دارد.

واژه‌های کلیدی: تورم، گرانی، فشار اقتصادی، فقر، بحران اقتصادی، جامعه‌شناسی تورم

* نویسنده مسئول: ۰۹۱۷۳۰۵۰۷۹۵

مقدمه و بیان مسئله

تورم و گرانی کالاها و خدمات، پدیده‌ای است که بارها آن را تجربه کرده‌ایم و درباره آن شنیده‌ایم. عنوان بسیاری از اخبار این روزهاست و در صدر رسانه‌ها و فضای مجازی و گفتگوهای خصوصی مردم قرار گرفته است. تورم، پدیده‌ای آشنا و تجربه‌ای نزدیک و تکراری برای مردم است. ایران، در دهه‌های اخیر چندین موج تورمی شدید را تجربه کرده است. تمام نسل‌ها با آن درگیرند و به یکی از تجربه‌های فراگیر جامعه ایرانی شده تبدیل است. می‌توان گفت تورم پدیده‌ای مهم و اثرگذار بر کنش‌ها، نهادها، فرایندها و تحولات جامعه ایرانی است. اثرات این پدیده در حدی است که اندیشیدن به هستی جامعه ایرانی بدون تورم و ناپایداری اقتصادی دشوار است. این پدیده برای کنشگران اجتماعی به تجربه‌ای گریزناپذیر، مستمر و فراگیر تبدیل شده است.

تورم از مهم‌ترین مسائل مرتبط با اقتصاد کلان است. میزان تورم از جمله شاخص‌هایی است که برای افراد جامعه به‌طور مستقیم لمس‌شدنی است و ارتباط مستقیمی با سطح رفاه مردم و فعالیت‌های فعالان اقتصادی دارد. افزایش نوسانات میزان تورم موجب کاهش قدرت پیش‌بینی و بی‌اعتمادی نسبت به آینده می‌شود. ویژگی مهم میزان تورم از سال ۱۳۸۴ به بعد بی‌ثباتی و نوسانات بسیار زیاد آن نسبت به تورم باثبات و هموار دوره قبلی است (نیلی، ۱۳۹۴: ۲۵۲). براساس اعلام مرکز آمار ایران میزان تورم کلی کشور در سال ۱۳۹۸ به ۳۷/۶ درصد رسیده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۸)؛ البته این پدیده به اکنون مربوط نمی‌شود.

تورم در اصطلاح، افزایش سطح عمومی قیمت‌ها به شکل مستمر و بی‌رویه است. تورم عبارت از افزایش بی‌رویه، بی‌تناسب و مداوم سطح عمومی قیمت‌ها و به زیان دستمزدبگیران است؛ ولی به دریافت‌کنندگان سود منفعت می‌رساند (جعفرزاده و اکبری‌فرد، ۱۳۹۱: ۳۲۰). تورم گونه‌ای از مالیات است که مقامات مالیاتی قدرت کنترلش را ندارند و مانند هر نوع مالیات دیگری، سیاست‌های فردی و تجاری را

تعیین می‌کند که همه مجبور به پیروی از آنها هستیم. غالباً بورس بازی را سودآورتر از تولید می‌کند، جلوی دوراندیشی را می‌گیرد، بافت روابط پایدار اقتصادی را تکه‌تکه می‌کند و بی‌عدالتی‌های آن انسان‌ها را به‌سوی راه‌حل‌های نومیدانه می‌راند (هازلت، ۱۳۹۱: ۲۲۱). تورم موجب تغییر در قشربندی اجتماعی می‌شود، بر زندگی طبقات مختلف به‌ویژه طبقات متوسط و فقیر تأثیر می‌گذارد. فقرا سقوط می‌کنند؛ زیرا خانواده‌های فقیر به درآمد و دستمزد خود وابستگی بیشتری دارند و بعید به نظر می‌رسد دارایی مالی جالب‌توجهی به‌جز دستمزد خود داشته باشند (Jongrim, et al., 2019). تورم تنها ثروت مردم را کاهش نمی‌دهد؛ بلکه نگرش آنها به دنیا را تغییر می‌دهد و درنهایت، حتی بر درک آنها از واقعیت تأثیر می‌گذارد. وقتی پول واقعیتش را از دست می‌دهد، تمام چیزهای دیگر هم غیرواقعی می‌شوند. در این شرایط مردم به شدت نسبت به حقایق اقتصادی زندگی وسواس پیدا می‌کنند و باید تمام انرژی خود را صرف تلاش برای بقا کنند (کانتور و کاکس، ۱۳۹۴: ۵۰۹).

منتقدان و طرفداران جامعه سرمایه‌داری مدرن، تورم را از موضوعات حل‌نشده و جهانی می‌دانند که در بسیاری از جوامع مشکل‌ساز شده است. تورم به‌طور سنتی مسئله‌ای اقتصادی در نظر گرفته می‌شود که اقتصاددانان درباره آن مطالعه کرده‌اند؛ اما همین مطالعات تأکید دارند که تورم چیزی بیش از مسئله اقتصادی است که در ساختارهای اجتماعی و سیاسی لانه کرده است. توافق گسترده‌ای وجود دارد که برای فهم نقش تورم در جامعه باید زمینه‌های اجتماعی گسترده‌تر دیده شوند؛ اما تلاش‌های محدودی در این زمینه انجام شده است و حفره تحلیلی در این زمینه وجود دارد (Goldthrope, 202: 1978). کمتر پدیده اجتماعی یا اقتصادی یافت می‌شود که از تورم تأثیر نگیرد. تغییر درآمد، سود، سرمایه‌گذاری، بیکاری و رشد اقتصادی با تورم در ارتباط نزدیک است (Piachaud, 1978: 88). تورم با دموکراسی ارتباط دارد (Panic, 1978) و بر سازمان سیاسی، فرایندها و نظام‌های اجتماعی و

اندکی یافت شد که تجربه و تفسیر کنشگران اجتماعی از تورم یا جنبه‌های اجتماعی تورم را بررسی کرده باشند. در چارچوب مطالعات اقتصادی پژوهش‌های متعددی انجام شده است (پورکاظمی و همکاران، ۱۳۹۴؛ کتابی، ۱۳۹۳؛ سرآبادانی، ۱۳۸۵؛ Coibion et al., 2019; Cochrane, 2017; Lamla, et al., 2019; Andrade, et al., 2019; Linde et al., 2018; Adam & Weber, 2017; Cochrane, 2017; Ahmad, 2016; Armantier, et al., 2016; Lyziak & Paloviita, 2016; Kliem et al., 2015).

در میان پژوهش‌های دارای جنبه اجتماعی، گاریو و ملینکو^۱ (2016) و زبیری و ابراهیمی پورفائز (۱۳۹۴) دریافتند تورم اقتصادی موجب تضعیف سرمایه اجتماعی می‌شود.

یافته‌های برخی پژوهش‌ها (Stock & Watson, 2016; Ahmad & Civelli, 2015; Bianchi & Civelli, 2015; Ascari et al., 2018; نیز نشان می‌دهند تورم بالا و شرایط نامساعد اقتصادی موجب کاهش افق اطمینان در جامعه و کاهش اعتماد و اطمینان می‌شود.

دسته‌ای دیگر از پژوهش‌ها (Easterly & Fischer, 2001; دین‌محمدی و قربانی، ۱۳۹۵) با تحلیل آثار اجتماعی تورم دریافتند تورم پایدار و بالا، علاوه بر تنزل سرمایه اجتماعی سبب افزایش میل نهایی به مصرف، بی‌ارزش شدن کار، افزایش فعالیت‌های سوداگرانه و دلالی، نااطمینانی و آینده‌هراسی، افزایش نابرابری‌ها و ناشکیبایی در مصرف می‌شود.

گونزالس و رجاس^۲ (2019) نیز نشان دادند شوک‌های تورمی روی کشورهای دارای سطح نابرابری بیشتر تأثیر می‌گذارد.

برخی پژوهشگران (Hayes, 2011) اندازه‌گیری و ارزیابی تورم را تنها با معیارهای کمی و اقتصادی نقد کرده‌اند. پورکاظمی و همکاران (۱۳۹۴) عوامل تأثیرگذار بر تورم و طراحی سیستم هشداردهنده تورم شدید برای اقتصاد ایران را بررسی کردند.

کتابی (۱۳۹۳) با بررسی شش تورم لجام‌گسیخته در جهان نشان داد تجربیات حاصل از تورم‌های ذکر شده، کموبیش در

فرهنگی تأثیر می‌گذارد. تورم از طریق تأثیر بر توزیع منابع و درآمدها، ساختار قشربندی اجتماعی را متأثر می‌کند و تا عمیق‌ترین لایه‌های سبک زندگی نفوذ می‌کند و حتی بر عواطف و هیجانات تأثیر می‌گذارد.

با مروری بر مطالعات حوزه تورم می‌توان دریافت این پژوهش‌ها (پورکاظمی و همکاران، ۱۳۹۴؛ کتابی، ۱۳۹۳؛ Cochrane, 2017; Coibion, et al., 2019; Gonzales & Rojas, 2019) به‌طور عمده بر جنبه‌های اقتصادی تمرکز دارند و به جنبه‌های اجتماعی تورم کمتر توجه کرده‌اند؛ این در حالی است که تورم عوامل و پیامدهای اجتماعی مهمی دارد. این مقاله به دنبال عوامل اجتماعی تورم نیست و بیشتر در پی پیامدهای اجتماعی تورم با تمرکز بر معنا و فهم جوانان از تورم است. تلاش شد با رویکرد کیفی - تفسیری، از زاویه دید جوانان طبقه پایین متولد دهه ۱۳۷۰، تجربه آنان از زندگی در دوره تورم مطالعه شود. مسئله اساسی پژوهش حاضر این است که جوانان طبقه پایین چه معنایی از تورم در ذهن دارند، این پدیده را چگونه معنا می‌کنند، چگونه آن را تجربه می‌کنند، چه تفسیری از پیامدهای تورم در زندگی روزمره‌شان دارند و چگونه تلاش می‌کنند با آن کنار بیایند؟

چارچوب مفهومی

جایگاه نظریه و ادبیات پژوهش در پژوهش‌های کیفی، موضوعی پرمناقشه است (چارمز، ۱۳۹۷)؛ از این رو، برخی نویسندگان روش پژوهش کیفی، مرور ادبیات و نظریه‌ها با هدف حساسیت نظری را مطرح کردند (چارمز، ۱۳۹۷؛ استراوس و کوربین، ۱۳۹۱) و برخی نیز ارائه چارچوب مفهومی (Maxwell, 2013; Miles & Huberman, 1994) قبل از داده‌ها را پیشنهاد می‌کنند. چارچوب مفهومی ممکن است شامل پژوهش‌های پیشین، نظریه‌های مرتبط و تجربه شخصی پژوهشگر باشد (Maxwell, 2013).

پیشینه پژوهش

با بررسی پژوهش‌های داخل و خارج از ایران، پژوهش‌های

¹ Guriev & Melnikov

² Gonzales & Rojas

جهت تأیید آرای پول‌گرایان و تاحدودی نظریه‌مقداری پول است.

مکی‌پور و ربانی (۱۳۹۲) پژوهشی درباره عوامل اقتصادی آسیب‌های اجتماعی (با تأکید بر رابطه تورم و جرایم در ایران در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۷۰) انجام و نشان دادند میزان تورم با ارتکاب جرایم سرقت رابطه معنادار دارد.

سرآبادانی (۱۳۸۵) در پژوهش «تورم، عوامل و راهکارهای مقابله با آن در ایران» به این نتیجه دست یافته است که عامل اصلی تورم در ایران ساختاری است.

مبانی نظری

از همان ابتدای شکل‌گیری جامعه‌شناسی مدرن، یعنی دوره کلاسیک در مطالعات و نظریه‌های جامعه‌شناسی، به پدیده‌های اقتصادی توجه شده است. مثال‌های برجسته آن نیز کتاب‌های *اقتصاد و جامعه* اثر ماکس وبر (۱۳۹۷) و *تقسیم کار* اثر امیل دورکیم (۱۳۹۶) یا مطالعه جورج زیمل درباره پول است. برای برخی جامعه‌شناسان کلاسیک همچون کارل مارکس (۱۳۸۶) نیز تصور تحولات و فرایندهای اجتماعی بدون اقتصاد امکان ندارد؛ از این رو، نام مهم‌ترین کتاب خود را *سرمایه* می‌گذارد؛ بنابراین، از همان ابتدا جامعه‌شناسان اقتصاد را بخشی مهم از جامعه در نظر داشتند و جامعه‌شناسان معاصر نیز به همین صورت به اقتصاد پرداختند. در طول تاریخ جامعه‌شناسی، مفاهیم اقتصادی همچون مالکیت، پول، سرمایه، منفعت، مبادله و ... در ادبیات نظری جامعه‌شناسی لانه کرده است. با وجود این، جامعه‌شناسان به‌ندرت به مفهوم تورم توجه کرده‌اند. تورم به‌طور عمده مسئله و پدیده‌ای اقتصادی تلقی می‌شود و به همین دلیل، به‌طور عمده اقتصاددانان به آن توجه کرده‌اند و جامعه‌شناسان کمتر به این موضوع وارد شده‌اند. رشد حوزه جامعه‌شناسی اقتصادی موجب شده است جامعه‌شناسان بیشتری در دهه‌های اخیر به موضوعات اقتصادی توجه کنند. از نظر جامعه‌شناسان، کنش اقتصادی بدون عنصر اجتماعی، گوشت بدون استخوان است که هیچ وحدت و ثباتی ندارد. برای جامعه‌شناسان اقتصادی، این امر

که جامعه از اقتصاد جداست، غیرواقعی و ناشی از سوءتفاهیم نئوکلاسیک‌هاست (سوئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۵: ۱۹).

نظریه‌های اقتصادی متعددی درباره تورم وجود دارند که به‌طور عمده تبیین‌کننده تورم‌اند. از بین نظریه‌های اقتصادی، نظریه تورم ساختاری به رویکرد جامعه‌شناختی نزدیک‌تر است. این نظریه بدان معنی است که به دلیل وضعیت مربوط به ساختار اقتصادی، سیاسی، حکومتی، فرهنگی و مواردی از این دست، تورم بروز کرده است و تداوم می‌یابد. تورم ساختاری به‌طور عمده خاص کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه است. در توضیح تورم ساختاری باید به عواملی از قبیل کمبود زیربناها و زیرساخت‌های اقتصادی، گسترده بودن بخش دولتی و تضعیف بخش خصوصی یا وجود قوانین و مقررات بازدارنده فعالیت‌های تولیدی بخش خصوصی، کسری بودجه مداوم دولت، گسترده‌گی بخش خدمات نامتناسب با نیاز اینگونه جوامع که در سرویس‌دهی به بخش گسترده دولت رشد می‌کند، گسترش بی‌رویه و شدید شهرنشینی، رشد سریع جمعیت و مواردی از این دست اشاره کرد (جعفرزاده و اکبری‌فرد، ۱۳۹۱: ۳۳۲).

از نظر جامعه‌شناسان، تورم پدیده‌ای یکدست نیست. جامعه‌شناسانی که نگاهی تضادگرا دارند و از منتقدان جامعه سرمایه‌داری مبتنی بر بازار به شمار می‌روند، تورم نشانگان (سندروم) تضاد گروه‌های مختلف، ضعف دولت‌ها و سازوکاری برای شکست دشمنان طبقاتی است (Maier, 1978: 43-53). تورم از ساختار جامعه‌ای ناشی می‌شود که در آن تعادل نیروهای اجتماعی و منابع برقرار نیست.

گلدنورپ، موضوع تورم را به اقتصاد بازار سرمایه‌داری ربط می‌دهد و معتقد است به‌صورت تاریخی ارزیابی اقتصاددانان و جامعه‌شناسان از اقتصاد بازار سرمایه‌داری متفاوت بوده است. اقتصاددانان تمایل دارند این اقتصاد را دارای تمایل ذاتی به ثبات در نظر بگیرند؛ اما جامعه‌شناسان بیشتر بر بی‌ثباتی و پیامدهای بی‌ثبات‌کننده اقتصاد بازار بر جامعه تأکید دارند. برای جامعه‌شناسان، تورم در اقتصاد بازار، نشانگانی (سندورم) از تفکیک و تقسیم‌های اجتماعی است که اقتصاد بازار آن را ایجاد کرده است؛ از این رو، برای

آنقدر بی‌ثبات‌کننده است که نمی‌تواند بنیان جامعه را پایه‌گذاری کند. دلیلش این است که یک اقتصاد باید توانایی این را داشته باشد که به‌طور مستمر معیشت مردم را فراهم کند (سوئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۵: ۱۱۹). پولانی در کتاب *انتقال* بزرگ استدلال می‌کند که اقتصاد بازار با جدایی از سایر نهادهای اجتماعی، تمایل دارد بر آن نهادها مسلط شود. اگر اقتصاد بازار بدون نظارت بماند، در سایر نهادها نفوذ و ایجاد مزاحمت می‌کند. زمانی که خود بازار تنظیم‌کننده می‌شود، به‌جای اینکه نظام اقتصادی در روابط اجتماعی جای داده شود، روابط اجتماعی در نظام اقتصادی جای می‌گیرند. از نظر پولانی، در چنین وضعیتی اقتصاد تأثیر عمیقی بر فرهنگ می‌گذارد. زبان بازار بر زندگی اجتماعی حاکم می‌شود و بر این اساس تأکید زیادی بر انگیزه‌های اقتصادی در فرهنگ صورت می‌گیرد (in: Bernburg, 2002: 734).

آنچه جامعه‌شناسانی همچون گلدتورپ بر آن تأکید دارند، در سطح ساختاری است. برخی جامعه‌شناسان مفاهیمی را طرح کرده‌اند که در سطح کنشگران نیز می‌توان پیامدهای تورم را پیگیری و تفسیر کرد. یکی از پرنفوذترین نظریه‌ها در این زمینه، مفهوم عادت‌واره در نظریه بوردیست؛ عادت‌واره پایه فهم ما از جهان است. برای زندگی در جهان اجتماعی، به نوعی گرایش کنش و آگاهی نیازمندیم که آن را عادت‌واره در اختیارمان می‌گذارد. بوردیو معتقد است عادت‌واره‌ها طرح‌های توصیفی‌اند که برای برخورد با جهان از آنها استفاده می‌کنیم و به ما کمک می‌کنند جهان بیرونمان را بشناسیم و نحوه برخورد با جهان را به ما آموزش می‌دهد. عادت‌واره برای بوردیو جنبه طبقاتی دارد و در اثر زندگی در میدان و مجموعه ساختاری معین شکل می‌گیرد و متحول می‌شود. از منظر بوردیو عادت‌واره‌ها عموماً در ناخودآگاه وجود دارند و شرایط اجتماعی تولید رفتارهای فرد را پنهان می‌کنند (بوردیو، ۱۳۹۰). او عادت‌واره را دستگاهی دگرگون‌کننده می‌داند که ما را، هرچند به شیوه‌ای پیش‌بینی‌ناپذیر، در جهت بازتولید شرایط اجتماعی شکل‌گیری‌مان سوق می‌دهد. عادت‌واره هم ساخت‌یافته و هم ساختاردهنده است و به‌صورت مادی شکل گرفته است (ریترز،

جامعه‌شناسان اثری که بر ساختارها و فرایندهای اجتماعی می‌گذارد، مهم است. از نظر گلدتورپ تورم در تغییر شکل قشریندی جوامع سرمایه‌داری ریشه دارد و نشان‌دهنده این است که تضاد بین گروه‌ها و قشرهای اجتماعی عمیق‌تر شده است. در این شرایط قشرهای کمتربرخوردار، به‌رهایی از محدودیت‌ها و دنبال کردن منافع خود تمایل دارند. گلدتورپ به سه فرایند اثرگذار در این زمینه اشاره می‌کند که عبارت‌اند از: زوال نظم منزلتی، تحقق شهروندی و ظهور طبقه کارگر بالغ (رشدیافته). این سه عامل شرایطی را به وجود آورده‌اند که انتظارات قشرهای کمتربرخوردار افزایش یابد و تلاش کنند محدودیت‌ها را کنار بزنند (Goldthrope, 1978: 195-197).

فک‌شدگی کنش‌های اقتصادی از ساخت اجتماعی، از مفاهیم مهمی است که در شرایط تحولات و ناپایداری اقتصادی می‌توان درباره آن بحث کرد. این مفهوم در برابر حک‌شدگی مطرح شده است؛ حک‌شدگی یکی از مفاهیم مهم در نظریه‌های جامعه‌شناسی اقتصادی معاصر است که متفکرانی همچون پولانی و گرانووتر آن را توسعه داده‌اند. از نظر پولانی، کنش اقتصادی در ساخت اجتماعی حک شده است؛ به این معنا که کنش‌های اقتصادی در احاطه ساخت اجتماعی قرار دارند، با کنش‌ها و ساختارهای اجتماعی در ارتباط‌اند و زیر تسلط ساخت‌های اجتماعی‌اند. پولانی در برابر مفهوم حک‌شدگی، از مفهوم فک‌شدگی استفاده می‌کند و آن را به شرایطی مربوط می‌داند که کنش‌های اقتصادی در تسلط اقتدار اجتماعی یا غیراقتصادی نباشند. در چنین شرایطی کنش‌های اقتصادی به کنش‌های تخریبی تبدیل می‌شوند (س.ئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۵: ۱۱۸). براساس این مفهوم پولانی می‌توان گفت ناپایداری، فشار و تورم اقتصادی از مهم‌ترین شرایط زمینه‌ساز فک‌شدگی و رهاشدن کنش‌ها و پدیده‌های اقتصادی از ساخت اجتماعی‌اند. از نظر پولانی، سرمایه‌داری موجب شده است به‌جای اینکه جامعه بر اقتصاد حاکم باشد، اقتصاد بر جامعه حاکم شود و به‌جای اینکه نظام اقتصادی در روابط اجتماعی حک شود، روابط در نظام اقتصادی حک شوند. به عقیده پولانی منفعت شخصی عقلانی

معنای یک پدیده از نگاه کسانی است که درگیر آن‌اند (Merriam, 2009). در این رویکرد پیش‌فرض‌های نظری منسجمی ساخته نمی‌شود (Kahlke, 2014: 42) و پژوهشگر با نگاهی تفسیری و باز پدیده را مطالعه و توصیف می‌کند. پژوهش بنیانی گزارش مردم از باورهای ذهنی، باورها و تجربه‌شان را بررسی می‌کند و زمانی مناسب است که پژوهشگر می‌خواهد ترکیبی از روش‌های کیفی را به کار بگیرد (Percy et al., 2015)؛ از این‌رو، دست پژوهشگر در استفاده از فن‌های مختلف گردآوری و تحلیل داده در چارچوب روش‌های کیفی باز است. این پژوهش نیز به دنبال کشف فهم و تجربه جوانان از تورم و گرانی است و روش بنیانی را به کار برده است.

مشارکت‌کنندگان شامل جوانان با دامنه سنی ۲۰-۳۴ سال شهر اصفهان‌اند که برای انتخاب آنها از شیوه نمونه‌گیری هدفمند از نوع دردسترس استفاده شد. معیار ورود به مطالعه نیز تعلق جوانان به طبقه پایین در نظر گرفته شد. برای اطمینان از این ملاک، نمونه‌ها از منطقه‌های فقیرنشین شهر انتخاب شدند. براساس نقشه تقسیم‌بندی مناطق که از شهرداری شهر اصفهان گرفته شده بود، مناطقی از جمله زینیه، امام خمینی، حصه شمالی و محله‌هایی از ملک‌شهر و دستگرد به‌منزله مناطق پایین، برای انجام مصاحبه با مشارکت‌کنندگان انتخاب شدند. قبل از مصاحبه، وضعیت شغلی و درآمد ماهانه مشارکت‌کنندگان و خانواده آنها پرسیده شد. مشارکت‌کنندگان قبل از آغاز گفتگو و در فرایند مصاحبه، خود را به طبقه پایین متعلق می‌دانستند. انتخاب آنها تا جایی ادامه یافت که صحبت‌ها تکراری شد و داده جدیدی حاصل نشد. گردآوری داده‌ها در نهایت، با ۳۰ نفر به اشیاع رسید. برای گردآوری داده‌ها از فن مصاحبه نیمه‌ساختار استفاده شد. بعد از کسب رضایت آنها، چند سؤال مطرح و درباره پدیده تورم و گرانی گفتگو شد. مصاحبه‌ها با اجازه مشارکت‌کنندگان ضبط و پیاده‌سازی شد.

برای تحلیل داده‌ها از فن کدگذاری نظری (چارمز، ۱۳۹۷؛ استراوس و کوربین، ۱۳۹۱) استفاده شد که روش‌شناسان

(۱۳۸۶). با توجه به نظریه بوردیو در دوره‌ای که همه عوامل و ابعاد زندگی به شدت از تورم تأثیر می‌گیرند و جوانان در این دوره در حال رشدند، عادت‌واره‌ای شکل می‌گیرد که ناشی از زندگی در میدان ناپایداری اقتصادی و فشار است.

با توجه به نظریه‌های بالا و پژوهش‌های انجام‌شده، می‌توان گفت تورم به‌منزله پدیده ساختاری پیامدهای مهمی برای سطح کنش و عاملیت انسانی در بر دارد. برخی از این پیامدها در قالب زیر فشار قرارداد کنش فردی و اجتماعی خود را نشان می‌دهند. برخی نیز از دریچه تغییر در منش، ذهنیت، نگرش‌ها و ارزش‌ها بروز می‌یابند.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر مبانی نظری و معرفت‌شناختی در رویکرد تفسیری و برساخت‌گرا جا می‌گیرد. در این رویکرد تلاش شد تجربه و فهم جوانان از پدیده تورم با رویکرد کیفی کشف و توضیح داده شود. از میان انواع روش پژوهش کیفی، از روش پژوهش کیفی بنیانی (Caelli et al., 2003; Merriam, 2009) برای اجرای پژوهش استفاده شد. روش پژوهش بنیانی از جمله روش‌های کمتر شناخته‌شده در ایران و از روش‌های جاافتاده و شناخته‌شده کیفی (پدیدارشناسی، قوم‌نگاری و گراندتئوری) فراتر است. از پژوهش‌هایی است که بیشتر ویژگی‌های پژوهش‌های کیفی را به نمایش می‌گذارد، بر یک روش‌شناسی شناخته‌شده و واحد تأکید ندارد یا روش‌های مختلف کیفی را ترکیب می‌کند. این روش به‌طور کلی به دنبال فهم یک تجربه یا رویداد است (Caelli et al., 2003: 2)، ترکیبی از روش‌های مختلف پژوهش کیفی را به خدمت می‌گیرد، نگاهی برساخت‌گرا دارد و در مواردی استفاده می‌شود که پژوهشگر به دنبال کشف تفسیر و معنای کنشگران از پدیده و تجربه معین است. این روش در چارچوب روش‌های سنتی پژوهش کیفی (پدیدارشناسی، قوم‌نگاری و گراندتئوری) نمی‌گنجد و همزمان از فن‌ها و روش‌های آنها بهره می‌برد (Kahlke, 2014; Percy et al., 2015). روش پژوهش کیفی بنیانی، زمانی به کار می‌رود که پژوهشگر علاقه‌مند به فهم

درستی نتایج را تأیید کنند. علاوه بر این، پژوهشگر در فرایند گردآوری و تحلیل داده‌ها، دربارهٔ پیش‌فرض‌ها و نظرهای خود بازنمایشی و تردید کرد. همچنین برای پیشگیری از خطای ایجاد واکنش به‌وسیلهٔ مشارکت‌کنندگان، آنها به اظهارنظر آزادانه ترغیب شدند؛ درنهایت، از شیوهٔ کنترل به‌وسیلهٔ اعضا نیز کمک گرفته شد. یافته‌ها، مفاهیم و نتایج پژوهش با چند نفر از مشارکت‌کنندگان در میان گذاشته و نظر آنها پرسیده شد تا آنچه در پژوهش آمده است، انعکاس دهندهٔ معنا و تفسیر واقعی آنان باشد.

ملاحظات اخلاقی: برای رعایت هنجارهای اخلاقی متناسب با پژوهش کیفی چند اقدام انجام شد؛ ۱- قبل از هر مصاحبه رضایت مشارکت‌کنندگان جلب و گفتگوها با رضایت اولیه ضبط شد. ۲- برای محرمانه‌ماندن مطالب و گمنامی مشارکت‌کنندگان، کل متن مصاحبه‌ها و شواهد با اسم مستعار ثبت و گزارش شد. همچنین با توجه به بحث از مضیقه‌های مالی و تورم، در طول مصاحبه تلاش شد ممانعت طبع و منزلت مشارکت‌کنندگان حفظ شود.

گراندتئوری معرفی و بسط داده‌اند. به این منظور، ابتدا داده‌ها مرور شد؛ در مرحلهٔ اول مفاهیم و کدهای اولیه ساخته شدند. هر مصاحبه جمله‌به‌جمله و سطر به‌سطر چندین مرتبه و با دقت کافی مطالعه شد و داده‌ها به بخش‌های مجزایی تقسیم شدند؛ درواقع، عبارت‌ها براساس واحدهای معنایی طبقه‌بندی و گزاره‌ها استخراج شدند؛ سپس برای هر گزاره یک مفهوم انتخاب شد که معنای کلی گزاره را در بر گیرد. در اصل، طبقه‌بندی عبارات برای اختصاص دادن مفاهیم انجام شد. در مرحلهٔ بعد برای مفاهیم مشابه و نزدیک به هم، مصاحبه‌های مختلف در قالب یک مقوله تلفیق شدند؛ بنابراین، به ترتیب ابتدا مطالعهٔ جمله‌به‌جملهٔ هر مصاحبه، سپس استخراج گزاره و انتخاب مفاهیم، در مرحلهٔ بعد انتخاب مقوله و درانتهای انتخاب مقولهٔ اصلی صورت گرفت. گفته‌های مشارکت‌کنندگان در قالب ۳۴۵ مفهوم جای گرفت و درنهایت، ۷ مقولهٔ اصلی ساخته شد.

برای اطمینان از اعتبارپذیری یافته‌ها، از روش کنترل به‌وسیلهٔ اعضا و هم‌تایان علمی و خبره در این موضوع استفاده و از آنان خواسته شد با دقت یافته‌های حاصل‌شده را مطالعه و

جدول ۱ - ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان

Table1-Participants Characteristics

ردیف	سن	تحصیلات	شغل	ردیف	سن	تحصیلات	شغل
۱	۲۸	کارشناسی	بیکار	۱۶	۲۴	کارشناسی	راننده
۲	۲۸	کارشناسی	دانشجو	۱۷	۲۸	کارشناسی	راننده
۳	۲۶	کاردانی	گارسون	۱۸	۲۷	کارشناسی ارشد	فروشنده
۴	۲۵	کارشناسی	گارسون	۱۹	۲۱	اخراجی	کارگر
۵	۲۵	کارشناسی	گارسون	۲۰	۲۰	دیپلم	گارسون
۶	۲۵	ارشد	بیکار	۲۱	۲۰	کاردانی	فروشنده
۷	۲۲	دیپلم	کارگر	۲۲	۲۴	کاردانی	بازاریاب
۸	۲۰	دانشجو	دانشجو	۲۳	۲۳	کاردانی	کارگر
۹	۲۶	کارشناسی ارشد	شاگرد املاک	۲۴	۲۶	کارشناسی	صندوق‌دار
۱۰	۳۴	دیپلم	کارگر	۲۵	۲۵	دیپلم	کارگر
۱۱	۲۴	کاردانی	گارسون	۲۶	۲۲	دیپلم	بیکار
۱۲	۲۸	بی‌سواد	کارگر	۲۷	۲۱	دیپلم	بیکار
۱۳	۲۷	کارشناسی	کارگر	۲۸	۲۴	کارشناسی	صندوق‌دار
۱۴	۲۳	کاردانی	بیکار	۲۹	۲۸	کارشناسی	صندوق‌دار
۱۵	۲۰	دانشجو	دانشجو	۳۰	۲۸	کارشناسی	راننده

یافته‌ها

شد. این مقوله‌ها عبارت‌اند از: بحران انگیزه، بزرگسالی زودرس، عطش پول، غلتیدن در ابهام و روزمرگی، عادی‌پنداری، قناعت‌پیشگی و ناهنجاری تعاملی. مفاهیمی که سبب برساخت این مقوله‌ها شدند، در جدول زیر آمده‌اند.

بعد از مرور خط‌به‌خط مصاحبه‌ها، مفهوم‌سازی اولیه و ادغام مفاهیم در مقوله‌های اصلی، تفسیر و معنای برآمده از گفته‌های مصاحبه‌شوندگان در قالب ۳۴۵ مفهوم و ۷ مقوله سازماندهی

جدول ۲- مفاهیم و مقوله‌های اصلی

Tabel 2- Concepts and main categories

مقوله‌ها	مفاهیم
بحران انگیزه	بی‌انگیزگی، ناامیدی، نداشتن شور و شوق، نداشتن تمرکز، کم‌حوصله شدن، عصبی‌شدن، پرخاشگری، بلاتکلیفی، سردرگمی، احساس ناتوانی، خودخوری، باختن روحیه، احساس افسردگی، ناتوانی در چاره‌اندیشی، بی‌ارزش شدن تلاش‌های پیشین، احساس درماندگی، حذف خوشحالی، بر باد رفتن آرزوها، محال‌شدن خواسته‌ها، کوچک‌شدن نیازها، دنبال‌نکردن علایق
بزرگسالی زودرس	لذت‌نبردن، ترک تحصیل، فشار مسئولیت، سهیم‌شدن در مخارج خانواده، کنارگذاشتن جوانی، ورود به سختی‌های زندگی، درک شرایط خانواده، کاهش توقع از خانواده، به دوش کشیدن بار زندگی، کمک در مخارج خانواده، مشارکت در تأمین مخارج خانواده
عطش پول	اولویت قراردادن پول، تمرکز بر کسب درآمد، چسبیدن سخت به کار، فقط به دنبال پول بودن، پول اولویت اول، دورزدن راه کسب درآمد بیشتر، سوءاستفاده مالی، به تله افتادن، حریص‌شدن، توهم مالی، افزایش حساب و کتاب در روابط، محوریت قراردادن پول
غلتیدن در ابهام و روزمرگی	برنامه‌ریزی لحظه‌ای، به هم خوردن برنامه آینده، نداشتن قطعیت، ابهام، اضطراب روزمره، ترس از بیکاری، ترس از فردا، ترس از بی‌پولی، ترس از مخارج روزانه، کاهش پس‌انداز، افزایش ریسک، بی‌ارزش شدن پس‌انداز، کاهش قدرت خرید، وجودنداشتن امکان برنامه‌ریزی، نداشتن آرامش
عادی‌پنداری	چندشغله شدن، افزایش ساعات کاری، عادی‌شدن شرایط، عادت به وضعیت، تعجب‌نکردن از نوسان قیمت، انتظار افزایش قیمت، پذیرش شرایط، کنارآمدن با وضعیت، تلقین سازگاری، مسخ‌شدن در تورم، کاهش نیازها، بی‌تفاوتی، سکوت، عادت به زندگی در شرایط سخت، مطیع‌شدن، تلاش‌های بی‌نتیجه
قناعت‌پیشگی	حذف تفریحات، فراغت محدود، حذف سفر، رؤیاشدن خرید ماشین، ناممکن‌شدن ازدواج، صرفه‌جویی، کم‌کردن هزینه‌ها، جلوگیری از ریخت و پاش، انتخاب دوستان کم‌خرج، معاشرت با هم‌سطح خود، مراقبت مالی، اولویت‌بندی خواسته‌ها، چانه‌زنی، حیف و میل‌نکردن، قناعت، کوچک‌کردن خواسته‌ها، تأمین احتیاجات ضروری
ناهنجاری تعاملی	بحث و جدل مالی در خانواده، کمرنگ‌شدن همراهی، افزایش فردگرایی، افزایش تنهایی، انزجار از دیگری، شرمندگی پدر، تضعیف صمیمیت خانواده، ناتوانی والدین از پشتیبانی، قطع حمایت‌های مالی والدین، بی‌اعتمادی، محدودسازی روابط، روابط تصنعی، افزایش خیانت، فروش مواد مخدر، افزایش نزول کلاهبرداری

بحران انگیزه (شکل‌گیری ذهنیت آنومیک)

با توجه به صحبت‌های جوانان مشارکت‌کننده و مفاهیم ساخته‌شده، می‌توان گفت تورم به‌منزله پدیده زمینه‌ای و ساختاری، بر سطوح مختلف زندگی کنشگران اجتماعی تأثیر

می‌گذارد و این اثر تا لایه‌های ذهنی کنشگران پیش می‌رود. یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین چالش‌هایی که مشارکت‌کنندگان در اثر تجربه شرایط تورم از آن سخن می‌گفتند، از دست رفتن انرژی درونی و انگیزه برای کار،

خوش بینی و هیچ امیدی ندارم. کامل انگیزه‌ام از بین رفته
اصلاً معلوم نیست چی می‌شه دوباره پول جمع کنم تا
بخوام بخرم کلی گرون بشه. نمی‌دونم، فقط اعصاب ندارم
کلاً عصبی و داغونم».

براساس گفته‌های مشارکت‌کنندگان از تجربه ذهنی خود،
تورم‌های مکرر آنها را با احساس ناامنی و بی‌ثباتی روبه‌رو و
اندیشیدن به آینده را دشوار می‌کند. زندگی در چنین شرایطی،
به شکل‌گیری آنومی روانی یا همان ذهنیت آنومیک دامن
می‌زند. شرایطی که هنجار معینی برای کار و فعالیت مبتنی بر
برنامه در آن دیده نمی‌شود و فرد به تدریج از نظر ذهنی
می‌پذیرد که روی هیچ چیز نمی‌تواند حساب باز کند، هیچ چیز
پیش‌بینی‌پذیر نیست و باید زندگی باری به هر جهت را پیش
گرفت. چنین ذهنیتی، پیامدهای مهمی در عرصه اجتماع و
اقتصاد دارد.

عادی‌پنداری (مضیقه به منزله عادت نسل)

مشارکت‌کنندگان جوان می‌گفتند دوره‌های مختلف تورم را با
همین سن کم تجربه کرده‌اند و برای آنها تورم‌های بالا و
گرانی کالاها و خدمات، چیز عجیبی نیست. متولدان دهه
هفتاد، با تجربه دست‌کم دو موج تورمی در انتهای دهه ۸۰ و
نیمه دهه ۹۰، حساسیت خود را نسبت به تورم و گرانی از
دست داده‌اند. این نسل، تورم و گرانی را امری عادی
می‌پندارد که بخشی جدایی‌ناپذیر از جامعه آنها شده است.
تولد در شرایط تورم و تجربه موج‌های متعدد گرانی موجب
شده است آن را امری طبیعی بپندارند و با آن زندگی کنند.
جوانان با قرارگرفتن در این شرایط دچار نوعی مسخ‌شدگی
می‌شوند؛ بدین معنی که گویی این شرایط و گرانی عادی
است و جز بی‌تفاوتی چاره‌ای وجود ندارد. آنها سعی می‌کنند
با وضعیت کنار بیایند و به آن عادت کنند و بدون تعجب از
نوسان قیمت‌ها، به زندگی در این وضعیت ادامه دهند. آنان
نیازهای خود را کاهش می‌دهند، به حداقل می‌رسانند و سعی
می‌کنند با افزایش تلاش و اضافه‌کردن ساعات کار خود به
سازگاری با تورم بپردازند. در چنین فرایندی، عادی‌پنداری

فعالیت و برنامه‌ریزی است. انگیزه، نیروی درونی انسان برای
تلاش در جهت خواسته‌ها و اهداف است. انگیزه برای
انسان‌ها مانند موتور محرک یا نیروی پیش‌برنده برای رسیدن
به آرمان‌ها، ایده‌آل‌ها و موفقیت عمل می‌کند. در شرایط تورم
فزاینده، انگیزه جوانان به‌طور محسوسی تضعیف می‌شود و
احساس افسردگی، ناامیدی، نداشتن شور و شوق، تضعیف
روحیه، سردرگمی و ناتوانی در آنها شکل می‌گیرد. در شرایط
تورم اقتصادی بالا، جوانان احساس درماندگی می‌کنند و از
چاره‌اندیشی و تدبیر درست برای آینده خود ناتوان می‌شوند.
امیرعلی (۲۸ساله که روزانه ۱۶ ساعت در دو شیفت کار
می‌کند) می‌گوید:

«به نظر من هیچ راهی وجود نداره. اصلاً نمیشه کاری
کرد من دو سال پول جمع کردم رفتم خدمت سربازی و
برگشتم که برم خارج از کشور. اینقدر تورم زیاد شده بود
که انگار از غار اومده بودم بیرون. دیگه پولم به هیچ دردی
نمی‌خورد. هرچی کار می‌کنم بازم هیچی نمی‌مونه بخوام
یه پس‌اندازی کنم. اصلاً انگار فقط باید دزد باشی وگرنه
با حلال‌خوری تو این شرایط هیچ راهبردی وجود نداره.
هیچ جای مانوری نیست. اصلاً انگیزه خشک شده تو نسل
ما. امیدی وجود نداره هیچی هیچی. تورم همه آرزوهای
منو ازم گرفته هرچی داشتم رو از دست دادم. تورم واقعاً
منو نابود کرده»

تورم به قیمت از دست رفتن تمامی آرزوهای او تمام شده
است. تورم آرزو و اهداف جوانان را در وضعیت تعلیق،
سردرگمی و بلا تکلیفی گرفتار درآورده است.

آرمان (۲۶ساله و مشغول در آرایشگاه مردانه) با اشاره به

اهدافی که برای زندگی خود تعریف کرده بود، می‌گوید:

«من دلم می‌خواست پیشرفت کنم یه ماشین داشتم
فروختم رفتم ترکیه. یه سال اونجا بودم بعد دیدم نه اونجا
هم نمی‌شه پیشرفت کرد، هزینه‌ها خیلی بالا بود، گفتم
برمی‌گردم دوباره ایران و همون جا ادامه می‌دم. فقط یه
سال نبودم. وقتی برگشتم دیدم خدای من همه چی
وحشتناک گرون شده. دیگه با اون پول نمی‌شد حتی یه
ژیان خرید. انگار ارزش پولم توی یه سال صفر شده بود.
مجبور شدم از اول از نقطه صفر شروع کنم. واقعاً هیچ

تورم و بحران رخ می‌دهد.

محمد (۲۵ساله، مجرد و شاگرد مغازه صنایع چوبی)

می‌گوید:

«من عادت کردم به سختی کشیدن. برا من و نسل من عادیه اصلاً تعجب نمی‌کنیم از قیمت‌ها یا گرونی، اون شکلی که مامان من تعجب می‌کنه من اصلاً تعجب نمی‌کنم. ما هر وقت می‌خوایم با دوستانم بریم بیرون بیشتر پول می‌بریم می‌گیم یهو رفتیم گرون‌تر شده بود! کم نیاریم یعنی خودمون و عادت دادیم چاره‌ای نیست، کاری از دستمون برنمیاد که بخوایم انجام بدیم. من کارمو بیشتر کردم. از ۸ صبح می‌رم تو مبل فروشی تا ۱۱ شب سر کار از اون طرف می‌رم مسافرخشی تا ۲ صبح».

همان طور که از صحبت‌های محمد پیداست، حتی می‌توان واکنش این نسل را نسبت به نسل قبل مقایسه کرد. نسل جدید راحت‌تر سازگار می‌شود؛ چون در اساس، دوره‌های مختلف تورم را تجربه کرده است. عادی‌پنداری وضعیت و تلقین سازگاری و هم‌نوایی با شرایط تورم و تلاش مضاعف در کنار این عادی‌پنداری برای تأمین هزینه‌های بالارفته زندگی، از راهبردهایی است که جوانان دهه ۱۳۷۰ برای زندگی در تورم از آن استفاده می‌کنند.

افشین (۲۱ساله، مجرد و شاگرد بنگاه مشاور املاکی)

می‌گوید:

«آرزوی نمونه برامون. من به کلی مشاور و دکتر مراجعه کردم. از بس عصبی شدم؛ چون تورم چون گرونی چون هیچ کاری نمی‌شه کرد. من باید سر کار خفه‌خون بگیرم و دهنمو ببندم و هر کی هر چی گفت سکوت کنم که مبادا اخراج بشم. مبادا بگن دیگه نیا، نکنه کارمو از دست بدم، اون وقت باید چیکار کنم یه لحظه آرامش ندارم باید خرجمو در بیارم هزینه‌ها غیرقابل‌باور زیاد می‌شن و هیچ کاری نمی‌شه کرد».

از راهبرد به کار گرفته‌شده به‌وسیله جوانان در شرایط تورمی و گذران آن می‌توان به سکوت و مطیع‌شدن آنان اشاره کرد. جوانان برای حفظ امنیت شغلی خود، سعی می‌کنند با نامالایمتی‌های محیط کار کنار بیایند و سکوت کنند. می‌توان گفت تورم به بخش مهمی از نگرش طبیعی یا به تعبیر زیممل،

فرهنگ عینی (ریترز، ۱۳۸۷) تورم تبدیل شده است. آنها تورم را طبیعی می‌دانند و معتقدند کاری از دست آنها برای تغییر شرایط تورمی برنمی‌آید.

سروش (۲۵ساله، مجرد و بیکار) می‌گوید:

«برای نسل ما که از بچگی این شرایطو دیدیم و بزرگ شدیم، اون طوری عجیب و غریب نیست. اون شکلی که وقتی یه جنس خیلی گرون می‌شه مامان من یا شما تعجب می‌کنید ما تعجب نمی‌کنیم. ما عادت کردیم به این وضعیت واسه نسل ما کاملاً عادی و طبیعی، حل‌شده‌اس».

غلتیدن در ابهام و روزمرگی

جوانان با دغدغه‌های جالب توجهی از جمله ترس از بیکاری، ترس از گرانی، ترس از آینده و به معنای کلی‌تر آن ناامنی روبه‌رو هستند. پس‌اندازهایی که با هزاران امید و آرزو کنار گذاشتند تا بتوانند فردایی روشن‌تر و موفق‌تر را برای خود رقم بزنند، در اثر تورم آنچنان بی‌ارزش شده است که گویی تمامی آن مدت که در حال برنامه‌ریزی برای آینده بودند، به باد رفته است. حال جوانان نمی‌دانند آینده و فردای آنان چه خواهد شد و از برنامه‌ریزی بلندمدت ناتوان‌اند. همین امر سبب شده است آرامش از زندگی آنان سلب شود و تنها به فکر گذران زندگی روزانه و درواقع، سپری کردن روزمرگی هستند؛ بدون آنکه بتوانند برای آینده خود برنامه‌ریزی کنند.

امیر (۲۴ساله، مجرد و کارگر) می‌گوید:

«همش می‌ترسم نکنه کارمو از دست بدم، اگه بیکار بشم چیکار کنم؟ از کجا پول بیارم نکنه اخراج بشم. همش در حال استرس و نگرانی‌ام. باورتون نمی‌شه یه خواب درست ندارم از بس فکر می‌کنم و می‌ترسم از آینده‌ام. نمی‌تونم پیش‌بینی کنم می‌تونم پیشرفت کنم یا نه. واقعاً جای رشدی وجود داره یا با این تورم طبقه ما فقط در حال پس‌رفته. می‌ترسم از همه‌چی، می‌ترسم هر برنامه‌ای می‌ریزی چند روز بعد باید به هم بزنی؛ چون هیچی ثابت نداره یهو یه کالا چندین برابر می‌شه که فکرشم نمی‌کردی».

نگرانی‌های پی‌درپی، استرس‌های مداوم و ترس‌های نهادینه‌شده‌ای که قدرت برنامه‌ریزی و امید به آینده و پیشرفت

را از جوانان گرفته‌اند. در چنین شرایطی تنها برای زندگی در حال و خرج روزانه خود تلاش می‌کنند.

ارسالان (۲۱ساله، مجرد و فروشنده) می‌گوید:

«من قبلاً می‌تونستم با دوستانم مسافرت برم بیرون برم واسه خودم خرید کنم؛ اما الان اینقدر قدرت خریدم کم شده که دیگه فقط می‌تونم یه پول کرایه بدم و یه کمکی به خونه کنم دیگه نمی‌تونم رو پولام حساب کنم و بتونم طبق حسابم خرج کنم؛ چون هیچی معلوم نیست پولایی که پس‌انداز کردم انگار که هیچی. خواستم گوشی بخرم جمع کردم چند برابر شد قیمت گوشی؛ نتونستم بخرم».

بنابراین، مشارکت‌کنندگان شرایط زندگی خود را در ابهام و روزمرگی درک می‌کنند؛ ابهامی که ناشی از وجودنداشتن امکان برنامه‌ریزی و پیش‌بینی فردا شکل گرفته است؛ به همین دلیل تمرکز خود را بر برآورده کردن نیازهای فوری و روزمره متمرکز می‌کنند.

عطش پول

پول، زبان برتر عصر ماست؛ اما اهمیت آن در شرایطی تورمی بیش از پیش است؛ در شرایطی که تورم رشد می‌کند، اجناس و کالاها گران می‌شوند و همه دنبال این‌اند که ارزش پول خود را حفظ کنند، بقای زیستی و اجتماعی انسان بیش از پیش به پول گره می‌خورد و پول به محور بحث‌ها و زندگی افراد تبدیل می‌شود. در چنین شرایطی گفتمان پول و مؤلفه‌های آن، گفتمان غالب و مرکزی زندگی روزمره می‌شود. با توجه به افزایش قیمت‌ها و کاهش توان افراد برای تحقق نیازهایشان، در شرایط فعلی بنا بر گفته مشارکت‌کنندگان پول محوریت همه‌چیز شده است. جوانان اولویت اصلی زندگی خود را بر مبنای پول قرار داده‌اند و تمامی تلاش‌ها برای به دست آوردن پول بیشتر است. جوانان برای کسب درآمد بیشتر به دنبال راه‌های مختلفی می‌روند و گاه حتی از راه‌های نامشروع به دنبال ارضای نیاز مالی خود هستند. تمامی گفتگوهای جوانان بر مسائل مالی و پول چرخ می‌زند و همواره در تکاپو برای دوچندان کردن پول و درآمد خود هستند.

کیانوش (۲۵ساله که در یک فروشگاه صنایع چوب کار می‌کند) می‌گوید:

«الان همه فقط به فکر پولن، با هر جوونی تو سن و سال من حرف بزنی می‌گه الان تنها چیزی که مهمه پوله. من خودم همه فکر و ذکر پوله. اگر پول داشته باشی همه چی داری. هر خوشی بخوای می‌تونی انجام بدی؛ اما پول نباشه انگار هیچی نیست. من خودم همه‌اش فکر می‌کنم چیکار می‌شه کرد درآمد چند برابر بشه، پولم بیشتر بشه. الان بدون پول هیچ‌کس جواب سلام هم نمی‌ده؛ ولی پول داری کلی احترام و برو بیا داری. من به هیچی جز پول الان فکر نمی‌کنم».

کمرنگ‌شدن نگرش‌های عاطفی و جایگزین شدن نگرش پولی از مهم‌ترین پیامدها و تبعات تورم بر جوانان است. اشکان (۲۸ساله و صندوق‌دار رستوران) درباره پول می‌گوید:

«من خودم تنها چیزی که بهم اعتمادبه‌نفس می‌ده پوله. الان اصلاً اعتمادبه‌نفس ندارم؛ چون پول ندارم. شما وقتی پول نداری الان حتی با دوستانت یه بیرون ساده‌ام نمی‌تونی بری وقتی پول نداری، هیچ دختری محلنت نمی‌ذاره؛ چون یکی رو میخوان که پول داشته باشه خرج کنه؛ ولی خب هر چقدرم تلاش می‌کنم پولمو زیاد کنم اصلاً ممکن نمی‌شه، از بس گرونیه».

پول، پول و پول، تنها کلمه‌ای است که جوانان مدام طی مصاحبه‌ها بیان می‌کردند. تنها لغتی که به گونه‌ای گویا ملکه ذهن جوانان شده است و تنها هدف و خواسته آنان پیرامون آن دور می‌زند. تصور اینکه رسیدن به پول به معنای رسیدن به هر خواسته‌ای است.

در شرایط تورمی از یک سو پول به ارزش غالب تبدیل می‌شود و از سوی دیگر، دست‌یابی به آن به‌ویژه برای طبقه فقیر دشوار می‌شود. این شرایط در اثر تعاملات بین طبقه‌ای تشدید می‌شود. به نظر می‌رسد تجربه تورم برای طبقات بالاتر افزایش ظاهری ثروت است. در همین حال طبقه نوکیسه نیز سر بر می‌آورد. جوانان طبقه پایین با مشاهده چنین شرایطی، بیش از پیش به دنبال پول درآوردن هستند. بخشی از این ولع پول، ناشی از تلاش برای رفع نیازهای اولیه خود و خانواده است و بخشی نیز ناشی از سرابی است که طبقه نوکیسه

شکل گرفته در شرایط تورمی، پیش روی آنها بازمی‌کند.

ولی اینقدر تورم زیاد که هر رؤیایی داشتیم غیرممکن شده و تازه باید خیلی زود وارد دخل و خرج خونه و قسط و بدهی بشی».

بزرگسالی زودرس

تورم و شرایط اقتصادی بی‌ثبات و کنترل‌ناپذیر سبب شده است قدرت خانواده‌ها در جهت تأمین نیازها و تحقق خواسته‌های فرزندانشان کاهش یابد و در نتیجه، جوانان به‌ناچار تأمین بخشی از مخارج خانواده را بر عهده بگیرند؛ به عبارتی، شرایط تورمی و رشد بالای تورم متولدان دهه ۱۳۷۰ را با دوران جوانی کوتاه، گذرا، اندوهبار و بزرگسالی سریع، سخت و پرچالش روبه‌رو کرده است و آنان برای کمک در مخارج خانواده و مشارکت و سهیم شدن در احتیاجات زندگی خانواده، ناچارند از برخی خواسته‌های خود چشم‌پوشی و همچون یک بزرگسال ایفای مسئولیت کنند.

حسام (۲۶ ساله که در یک کافی‌شاپ به‌صورت تمام‌وقت

کار می‌کند) می‌گوید:

«من پدرم معلم بازنشسته‌ام که به‌خاطر مریضی از کار افتاده، مادرم مریضه و یه داداش دارم متولد ۱۳۶۰ که بیماری صرع داره و هیچ‌جا بهش کار نمی‌دن. من یه تنه دارم خرج ۴ نفرو میدم؛ یعنی چاره‌ای ندارم. نمی‌تونم ببینم خانواده‌ام گذشته‌ان یا پول دارو ندارن؛ ولی واسه خودم هیچی نمی‌مونه باید از تموم خواسته‌های خودم بزنم وقتی می‌دونی چند نفر چشم انتظار تو هستن نمی‌تونی بی‌تفاوت باشی. یه ماشین داشتم به‌خاطر عمل بابام که قرار بود ۳ تومن باشه و شد ۲۷ تومن مجبور شدم بفروشمش. کلاً خیلی زود مجبور شدم وارد مشکلات زندگی بشم».

افزایش قیمت‌ها و نوسانات پیش‌بینی‌ناپذیر در برخی

مواقع سبب سهیم شدن و مشارکت جوانان در مخارج خانواده‌ها شده است.

پیمان (۲۳ ساله و شاغل در کارخانه قند) می‌گوید:

«من قبلاً واسه همه‌چی از بابام پول می‌گرفتم؛ ولی الان دیگه بابام اصلاً نمی‌تونه به من و خواهرم پول بده تو خرج خونه‌ام مونده. دانشجو بودم شبانه بعد از یه ترم مجبور شدم ترک تحصیل کنم؛ چون پول نداشتم. شهریه خیلی زیاد شده بود بعدم من هر جایی بگید کار کردم همه خرجمو خودم می‌دم توی خرج خونه هم هر ماه برنج رو من می‌خرم با منه

بنابراین، جوانان ضمن رویارویی با زندگی شخصی خود، تلاش می‌کنند بخشی از هزینه خانواده را تأمین کنند. شرایط برای جوانانی که والدین بیمار یا سالمند دارند، دشوارتر است. برای تحقق این مسئولیت به‌ناچار از خواسته‌های جوانی خود چشم‌پوشی می‌کنند تا بتوانند باری از دوش والدین خود بردارند.

قناعت‌پیشگی

قناعت‌پیشگی به معنای کنترل و کاهش هزینه‌ها، صرفه‌جویی و حذف هزینه‌های غیرضروری است. از مهم‌ترین سازوکارهایی که جوانان طبقه پایین برای رویارویی با تورم از آن صحبت می‌کنند، صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌هاست؛ بنابراین، تلاش می‌کنند با قناعت‌کردن و کم‌کردن هزینه‌ها درآمد خود را با هزینه‌ها هماهنگ کنند. آنها سعی می‌کنند با جلوگیری از ریخت‌وپاش‌های اضافه، حذف فراغت و محدودکردن روابط دوستانه و مواردی از این قبیل با رویکرد قناعت با وضعیت پیش‌رو روبه‌رو شوند. برای برخی از جوانان دیگر فراغت به معنای مدرن آن که جدا از محل کار باشد، وجود ندارد و گویی فراغت به معنای امروزی آن از زندگی جوانان طبقات پایین رنگ باخته و به‌طور چشمگیری کاهش یافته است. آنها سقف نیازهای خود را به حداقل نیازهای ممکن کاهش می‌دهند و تنها به احتیاجات ضروری خود توجه می‌کنند.

نوید (۲۷ ساله، مجرد و فروشنده) می‌گوید:

«من خیلی هزینه‌هامو کم کردم. با دوستانم که اصلاً دیگه بیرون نمی‌رم؛ چون پول می‌خواد. دوستای پولدارمو گذاشتم کنار؛ چون نمیشه، اگه قبلاً می‌رفتم کباب سیخی سه تومن بود می‌خوردم الان فقط می‌تونم فلافل بخورم. مهمونی که اصلاً وجود نداره. حتی یه تیشرت ساده‌ام نمی‌خرم همش جلو خریدامو می‌گیرم. اصلاً دیگه چیزی رو حیف و میل نمی‌کنیم، تو خونه فقط به اندازه می‌گیریم؛ چون می‌گیم پول نیست، همینم به‌سختی داریم می‌خریم حداقل کم بگیریم نمونه یا حیف نشه».

جوانان برای زندگی کردن در تورم از تمامی هزینه‌های غیرضروری صرف‌نظر می‌کنند. جلوی ریخت‌وپاش‌ها و اسراف‌کردن‌ها گرفته شده است و افراد به اندازه نیاز خرید می‌کنند.

سامان (۲۸ساله، مجرد و صندوق‌دار) می‌گوید:

«ما قبلاً دوره‌ی زیاد می‌رفتیم؛ ولی الان سالی به بارم نمی‌ریم، دیگه الان فقط در حد خوراک روزانه می‌تونیم خرید کنیم اونم سعی می‌کنیم با کلی احتیاط خرید کنیم، الان واسه هر چیزی که می‌خری خیلی ارزش قائلیم و مراقبت می‌کنی؛ چون میدونی دیگه نمی‌تونی بخری و باید حواست باشه، مثلاً من تا کفشم پاره نشه نمی‌خرم؛ چون پول نیست، باید به‌صرفه خرج کنی. هر مهمونی و جایی هم دعوت می‌شم نمی‌رم که خرج نکنم؛ البته من کارم شده تفریحم، کلی اینجا خوش می‌گذره اینقدر می‌خندیم که حد نداره».

مصرف‌کردن زیاد و بی‌محدودیت به یکی از عادت‌های رفتاری عصر ما تبدیل شده است. این عادت رفتاری به ذهن‌ها نیز رسوخ کرده است و افراد همواره انتظار توان مصرف بالا را از خود و دیگران دارند؛ البته این موضوع در طبقات اجتماعی مختلف متفاوت است. در شرایط گرانی و تورم اقتصادی، به‌ناچار این عادت در تأثیر قرار می‌گیرد و به‌ناگزیر باید محدود شود. این از پیامدهای مثبت گرانی است. در شرایط عادی مصرف و هزینه‌های بی‌قاعده انجام می‌شود؛ اما تورم موجب شده است افراد با دقت و حساب و کتاب بیشتری خرید کنند؛ البته جنبه دیگر نیز نباید نادیده گرفته شود. در اثر گرانی و تورم، اوقات فراغت کاهش می‌یابد. بخشی از آن به دلیل ناتوانی در تأمین هزینه و به قول مشارکت‌کنندگان صرفه‌جویی و قناعت است؛ اما بخشی نیز به دلیل اینکه افراد مجبورند ساعات بیشتری را کار کنند. حذف یا محدود کردن اوقات فراغت، از ابعاد مهم این صرفه‌جویی‌ها عنوان می‌شد.

ناهنجاری تعاملی

منظور از ناهنجاری تعاملی، آسیب‌ها و ناهنجاری‌های موجود

در روابط روزمره، تعاملات خانوادگی، دوستی و شغلی است. در این شرایط براساس آنچه مشارکت‌کنندگان از تجربه خود نقل کردند، حمایت‌های متقابل بین خانواده‌ها کاهش یافته و اعتماد و صمیمیت نیز میان افراد خانواده و اقوام و نزدیکان کم‌رنگ شده است. حتی روابط همسایگی نیز مانند گذشته نیست و بسیار محدودتر شده است. براساس آنچه مشارکت‌کنندگان جوان این پژوهش اظهار کردند، والدین دیگر قادر نیستند مانند گذشته فرزندان خود را حمایت کنند، صمیمیت و گفتگوهای خانوادگی کم‌رنگ شده و رابطه زندگی با شادمانی و محبت را کاهش داده است و در مواقعی که خانواده‌ها دور هم باشند هم بحث و جدل مالی بسیار غالب است.

سعید (۲۶ساله، مجرد که در یک کافه کار می‌کند)

می‌گوید:

«قبل از تورم، قبل از اینکه اینقدر گرونی بشه، ما خیلی با فامیلامون دور هم جمع می‌شدیم. عموهام حتماً دعوت می‌کردن حتماً مهمونی داشتیم، تو فامیل وقتی یکی مشکل پیدا می‌کرد همه جمع می‌شدن و کمک می‌کردن؛ ولی الان کلاً رفت‌وآمدها قطع شده کسی دعوتی نمی‌ده از بس هزینه‌ها بالا رفته؛ حتی الان وقتی عروسی یا تولد دعوت می‌شیم، اغلب نمی‌ریم مگر دیگه خیلی نزدیک باشه؛ چون می‌گیم از کجا پول بیاریم کادو بدیم؟ یا قبلاً با دوستانمون پول می‌داشتیم رو هم می‌رفتیم مسافرت؛ ولی الان فقط پول می‌ذاریم قلیون که ارزونه می‌گیریم می‌شینیم می‌کشیم؛ فقط همین شده اونم هفته‌ای به بار».

شرمندگی پدر و افسردگی مادران و کم‌رنگ شدن صمیمیت و گردهمایی‌ها، تضعیف حمایت‌های فامیلی و دوستانه در خانواده‌ها از تبعاتی است که تورم شدید اقتصادی برای خانواده‌ها بر جای گذاشته است.

آرش (۲۸ساله، کارگر سنگ‌بری که به‌تازگی از همسرش

جدا شده است) می‌گوید:

«تورم باعث شده اعتماد خیلی بد بشه بین مردم. قبلاً طرف مشکل داشتی بهت پول قرض می‌داد کمکت می‌کرد؛ ولی الان همه می‌ترسن می‌گن می‌دیم بعد طرف نداره پس بده؛ حتی وام می‌خواهی بگیری قبلاً راحت ضمانت می‌شدن

الان خاله و عمو و دایی‌ام بهونه میارن از بس قسط وام‌ها عقب افتاده حتی می‌ترسن ضامن بشن. الان می‌ری تو به شرکت کار می‌کنی خود صاحب شرکت پول نداره حقوقا رو درست بده. الان ۳ ماهه به ما حقوق ندادن وقتی ام می‌گی، می‌گن پول نیست از ترس بیکاری و تورم حرفی نمی‌زنی حتی مهر و علاقه‌ام کم کرده؛ چون فاصله‌ها خیلی زیاد شده مردم دیگه از هم خبر ندارن».

از نتایج مصاحبه‌ها چنین برداشت می‌شود که تورم تنها سبب تضعیف، سستی و کم‌رنگ شدن حمایت‌ها و پشتیبانی‌های خانواده‌ها از یکدیگر و اطرافیان‌شان نشده است؛ بلکه موجب روابط تصنعی شده است.

نتیجه

این مطالعه با هدف فهم و توضیح تجربه و معنای جوانان از پدیده تورم انجام شد. در فرایند اجرا، داده‌ها با شیوه مصاحبه گردآوری و در چارچوب کدگذاری نظری تحلیل شدند. از این طریق، مفاهیم و معانی مدنظر مشارکت‌کنندگان در قالب ۷ مقوله اصلی جای داده شدند؛ این مقوله‌ها شامل بحران انگیزه، بزرگسالی زودرس، عطش پول، غلتیدن در ابهام و روزمرگی، عادی‌پنداری، قناعت‌پیشگی و ناهنجاری تعاملی است.

یافته‌های پژوهش درباره دانش و نظریه‌های موجود جامعه‌شناسی، سه مفهوم کلیدی را به ذهن می‌آورند. مفاهیم عادت‌واره، بی‌هنجاری و فرهنگ فقر. به نظر می‌رسد یافته‌ها با این سه مفهوم تفسیر مناسبی خواهند یافت.

از دریچه مفهوم عادت‌واره می‌توان گفت زندگی در شرایط فشار اقتصادی و به‌طور خاص تورم، سبب شکل‌گیری یا برساخت منش یا عادت‌واره معینی در جوانان شده است. از نظر پژوهشگران، مقوله‌های هفت‌گانه برساخته در این مطالعه، منش معینی را شکل می‌دهند. مهم‌ترین مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده این منش، محوریت پول و زندگی در شرایطی از احساس بی‌هنجاری است. برخی پژوهشگران (Panic, 1978)، از این مفهوم و اثر تورم بر خصلت و عادات مردم با عنوان خصلت رقابتی یاد کرده‌اند؛ شرایطی که در آن پول به‌منزله

ارزش مرکزی برای بقای فردی و اجتماعی مطرح است. ارزش پول در اثر تورم در منظومه عادت‌واره جوانان طبقه پایین تشدید شده است. شاید در اینجا بهتر باشد از ارزش تشدیدشده پول یا عطش پول سخن گفت. تورم اقتصادی بالا و مکرر، نوعی عطش پول در افراد ایجاد کرده است؛ عطشی که براساس آن کنشگران اجتماعی به این نتیجه رسیده‌اند که همه مشکلات از طریق پول برطرف‌شدنی است و پول حلال همه مسائل تلقی می‌شود. از طرف دیگر، به دلیل زندگی در میدان پیش‌بینی‌ناپذیر شرایط اقتصادی، نوعی احساس سردرگمی، بی‌هنجاری و روزمرگی از طرف جوانان پذیرفته و برای آنها عادی شده است. در چنین شرایطی، کنشگران اجتماعی به تغییرات مستمر و سیال عادت کرده‌اند. زندگی با چنین عادت‌واره‌ای ناهنجاری‌های مختلف از جمله گسیختگی تعاملات اجتماعی را به همراه داشته است. آنها با تجربه شرایط میدان اقتصادی همراه با فشار، بحران و تورم یا زیست در میدان فشار اقتصادی و تورم، نوع مشخصی از ذهنیت و گرایش‌های رفتاری را در خود ساخته‌اند تا بتوانند با شرایط بحران و فشار روبه‌رو شوند و زندگی خود را مدیریت کنند. همان‌طور که بوردیو، صاحب‌نظر این مفهوم، بیان می‌کند که افراد برای رویارویی با جهان‌شان، براساس عادت‌واره‌ها - که طرح‌های توصیفی برخورد با جهان را در اختیار فرد می‌گذارند - عمل می‌کنند. جوانان این نسل نیز برای مقابله با زندگی در تورم و برخورد با جهان احاطه‌شده از تورم فزاینده، برطبق عادت‌واره خاصی عمل می‌کنند و به عبارتی، این منش تورمی یا همان عادت‌واره راهنمای عمل و کنش آنان است. منش تورمی این جوانان از مفاهیمی تشکیل شده است که گاه زندگی در این شرایط را برای آنان آسان و گاه اسباب درد و رنج را برایشان فراهم می‌کند. عادت‌واره خاص این جوانان بر عادت به زندگی در ابهام، سردرگمی، بلا تکلیفی، بی‌انگیزگی و حذف فراغت مبتنی است.

جوانان مشارکت‌کننده در پژوهش احساس می‌کنند در شرایط زندگی روزمره، خود را پیش‌بینی‌ناپذیر، بدون قاعده و

و پیشگیری از ناهنجاری‌ها تضعیف می‌کند (Messner & Rosenfeld, 1997: 213). در این دیدگاه رقابت و مادی‌گرایی به‌منزله ارزش‌های بازار به‌خودی‌خود انحراف‌زا نیستند؛ بلکه زمانی سبب ناهنجاری و انحراف می‌شوند که سبب اخلاق آنومیک شوند (Messner & Rosenfeld, 1997: 214).

مفاهیم و یافته‌های این مطالعه، نگرانی عمده را نیز در ذهن فعال می‌کند و آن تقویت فرهنگ فقر است. اسکار لویس (۱۳۵۳) مفهوم فرهنگ فقر را در چند دهه قبل از این مطرح کرد. براساس دیدگاه لویس، زندگی در شرایط فقر و فشار اقتصادی، بیکاری و پایین بودن مردها از زمینه‌های شکل‌گیری فرهنگ فقر است. یکی از مهم‌ترین مشخصه‌های فرهنگ فقر، توجه شدید به زمان حال و اکنون همراه با ناتوانی از چشم‌پوشیدن موقت از بعضی چیزهای خوشایند، به‌دلیل چیزهای خوشایند بزرگ‌تر در آینده است (لویس، ۱۳۵۳: ۱۳۱). شرایط تورمی به این فرهنگ دامن می‌زند و همان‌طور که در صحبت مشارکت‌کنندگان نیز بود، به آینده نمی‌اندیشند و تمام تلاش آنها برطرف کردن نیازهای آنی است. این نگرش می‌تواند ضد توسعه باشد و زمینه بسیاری از آسیب‌های اجتماعی را فراهم کند. فرهنگ فقر، وسیله سازگاری است که انسان فقیر در برابر بی‌ارجی خود در جامعه مبتنی بر فردگرایی و اقتصاد سرمایه‌داری درونی می‌کند (لویس، ۱۳۵۳: ۱۲۶). پایین بودن سطح خواسته‌هایی که انگیزه کوشش‌اند، از ویژگی‌های فرهنگ فقر است (لویس، ۱۳۵۳: ۱۳۴). از دیگر ویژگی‌های فرهنگ فقر عبارت‌اند از: مشارکت نکردن فرد در امور عمومی، کوتاهی دوران کودکی، احساس بی‌ارزشی، درماندگی، به‌دیگران متکی بودن و خود را کم شمردن (لویس، ۱۳۵۳). این ویژگی‌ها در شرایط فقر و فشار اقتصادی به‌منزله شیوه‌ای از سازگاری با فشار و بحران جوانه می‌زند و رشد می‌کند.

تورم، گرانی، رکود و ناپایداری اقتصادی، تأثیرات عمیقی بر جنبه‌های فردی و فرهنگی نسل جوان دارد و می‌تواند بر ارزش‌های فرهنگی توسعه در نسل جوان تأثیر بگذارد. رهایی از فشارها و مشکلات ناگزیر تورم، ایجاد می‌کند که

هنجار، ابهام، بی‌هدف و سرگردان درک می‌کنند؛ در این حال، پول به مرکز زندگی و گفتگوهای آنها آمده و مادی‌گرایی ناشی از زندگی شهری و صنعتی مدرن را تشدید کرده است. به این شرایط در ادبیات نظری جامعه‌شناسی، آنومی یا بی‌هنجاری گفته می‌شود. جامعه‌شناسان کلاسیک (دورکیم) و معاصر (Messner & Rosenfeld, 1997) بر فشارها و تغییرات سریع اقتصادی در شکل‌گیری بی‌هنجاری تأکید کرده‌اند. به عقیده مرتن، آنومی در شرایط وجودنداشتن تناسب بین اهداف و وسیله شکل می‌گیرد (احمدی، ۱۳۸۴؛ محسنی‌تیریزی، ۱۳۸۳: ۶۳) که این نوع از بی‌هنجاری در طبقه پایین بیش از سایر طبقات احتمال شکل‌گیری دارد. در این وضعیت فشار زیادی برای سعی در موفق شدن به هر وسیله‌ای، مشروع یا غیرمشروع، وجود دارد (گیدنز، ۱۳۸۶: ۱۴۱). با نگاهی به نسخه‌های جدیدتر نظریه آنومی اجتماعی، می‌توان گفت تجربه تورم اقتصادی بیش از هر چیز زمینه آنومی نهادی را فراهم می‌کند. استیفن مسنر و ریچارد روزنفلد (1997) نظریه آنومی نهادی^۲ مطرح کردند و رابطه متقابل بین دو جنبه از سازمان اجتماعی، یعنی فرهنگ و ساختار اجتماعی را بررسی کرده‌اند. در این نظریه رابطه متقابل میان نهادهای جامعه، ارزش‌های فرهنگی و جرم مطرح شد (Muftic, 2006: 630). مسنر و روزنفلد منابع ساختاری این آنومی را در سرشت اقتصاد بازار سرمایه‌داری به‌ویژه در ارتباط بین نهاد اقتصاد و نهادهای غیراقتصادی می‌بینند. آنها معتقدند نهاد اقتصاد نسبت به سایر نهادها (خانواده، آموزش، سیاست) قوی‌تر است و در کارکرد سایر نهادها ایجاد مزاحمت می‌کند. این برتری نهاد اقتصاد در برابر سایر نهادها با خوارشمردن نقش و کارکردهای نهادهای غیراقتصادی، انطباق سایر نهادها با نیازهای اقتصادی و نفوذ هنجارهای اقتصادی در قلمرو سایر نهادها اعمال می‌شود (Muftic, 2006: 631). نظریه آنومی نهادی می‌گوید در جوامعی که نهاد اقتصاد مسلط است، ارزش‌های فرهنگی، دست‌یابی به موفقیت را با هر وسیله ممکن تشویق می‌کنند. غلبه اقتصاد در جامعه توان سایر نهادها را در کنترل اجتماعی

در فرایند اجرای پژوهش محدودیت‌هایی نیز وجود داشت. مهم‌ترین محدودیت، نگرانی مشارکت‌کنندگان از صحبت دربارهٔ گرانی، تورم و مشکلات معیشتی مرتبط با آن بود و برای کسب رضایت آنها وقت زیادی صرف شد.

منابع

- احمدی، ح. (۱۳۸۴). *جامعه‌شناسی انحرافات*، تهران: سمت.
- استراوس، آ. و کوربین، ج. (۱۳۹۱). *مبانی پژوهش کیفی: فنون و مراحل تولید نظریهٔ زمینه‌ای*، ترجمه: ابراهیم افشار، تهران: نشر نی.
- پوردیو، پ. (۱۳۹۰). *تمايز، نقد اجتماعي قضاوت‌هاي ذوقی*، ترجمه: حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
- پورکاظمی، م.؛ بیرانوند، الف. و دلفان، م. (۱۳۹۴). «تعیین عوامل تأثیرگذار بر تورم و طراحی سیستم هشداردهنده تورم شدید برای اقتصاد ایران»، *پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی*، ش ۷۶، ص ۱۶۶-۱۴۵.
- جعفرزاده، ب. و اکبری فرد، ح. (۱۳۹۱). *اقتصاد پول و بانک*، تهران: نور علم.
- چارمز، ک. (۱۳۹۷). *ساختن نظریهٔ مبنایی*، ترجمه: مه‌زیار کاظمی موحد و حمیدرضا ایرانی، تهران: رسا.
- دورکیم، الف. (۱۳۹۶). *دربارهٔ تقسیم کار اجتماعی*، ترجمه: باقر پرهام، تهران: مرکز.
- دین‌محمدی، م. و قربانی، ف. (۱۳۹۵). «تحلیل آثار اجتماعی تورم با تأکید بر سرمایه اجتماعی»، *پنجمین کنفرانس الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت*. تهران، مرکز مطالعات الگوی - اسلامی ایرانی پیشرفت.
- ریتزر، ج. (۱۳۸۶). *نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر*، ترجمه: محسن ثلاثی، تهران: علمی.
- زبیری، ه. و ابراهیمی‌پورفانز، س. (۱۳۹۴). «تورم و کاهش سرمایه اجتماعی ایران»، *فصلنامهٔ برنامه و بودجه*، ش ۴، ص ۲۱۳-۱۸۳.
- سرآبادانی، غ. (۱۳۸۵). «تورم، عوامل و راهکارهای مقابله با آن

سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان اقتصادی و سیاسی، برنامه‌ریزی مدونی در زمینهٔ نظام‌های مراقبتی در شرایط بحران و ناپایداری اقتصادی فراهم کنند. تعریف سازوکارهای حمایتی و توسعهٔ بیمه‌ها، از مهم‌ترین سازوکارهایی است که لازم است فعال شود. لازم است از خانواده‌ها به شکل جدی حمایت و حداقل‌های زندگی برای همگان فراهم شود، احساس امنیت نسبت به آینده تقویت شود تا نسل جوان با نگاهی مثبت در جامعه فعالیت کند؛ به‌ویژه سیاست‌های حمایتی اثربخش در مناطق فقیرنشین و حاشیه‌دنبال شود و منابع فرهنگی و اقتصادی لازم در اختیار افراد و خانواده‌ها قرار گیرند. احساس امنیت و اطمینان به آینده از این طریق تقویت می‌شود. باید تلاش کرد از تکرار موج‌های تورم و ناپایداری اقتصادی کاسته و از این طریق از شکل‌گیری ذهن بی‌هنجار پیشگیری شود. بسیاری از آسیب‌های اجتماعی ناشی از شکل‌گیری ذهن درگیر ابهام و بی‌هنجاری است؛ ذهنی که به این عادت کرده است که هیچ چیز پیش‌بینی‌پذیر نیست و هرازگاهی باید منتظر بحران بود. کنشگرانی با چنین ذهنیتی نمی‌توانند عامل توسعه باشند. بی‌هنجاری و ابهام آسیب‌بزرگی است؛ اما عادت به آن خطرات بیشتری به‌دنبال دارد. به نظر می‌رسد کنشگران به ناپایداری و بی‌هنجاری عادت می‌کنند و از این طریق کنش‌هایی در پیش می‌گیرند که بی‌هنجاری را بازتولید می‌کنند. چرخهٔ ناپایداری - بی‌هنجاری شکل می‌گیرد و مانع مهمی برای توسعهٔ اجتماعی و سلامت فردی و اجتماعی می‌شود.

با وجود اینکه تورم پدیده‌ای فراگیر و مؤثر در ایران معاصر است، مطالعات اندکی در زمینهٔ ابعاد اجتماعی و فرهنگی آن انجام شده است. انجام مطالعات کیفی، تاریخی و کمی در زمینهٔ عوامل و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی تورم ضروری است. مطالعهٔ تجربهٔ زندگی در تورم در طبقات بالا و به‌ویژه طبقهٔ نوکیسه، مقایسهٔ تجربهٔ نسل‌های مختلف از تورم، زمینه‌ها و عوامل اجتماعی و فرهنگی تورم، رابطهٔ تورم و سبک زندگی و نگرش‌های فرهنگی و اجتماعی از این جمله است. در این حوزه آنقدر مطالعات محدود است که می‌توان لیست طولانی از مطالعات را پیشنهاد کرد.

- University of Arkansas.
- Ahmad, S. & Civelli, A. (2015) *Globalization and Inflation: A Threshold Investigation*. Working paper.
- Andrade, P. Galí, J. Le, B. H. & Matheron, J. (2019) *The Optimal Inflation Target and the Natural Rate of Interest*. Barcelona GSE Working Paper Series.
- Armantier, O. Scott, N. Giorgio, T. Wilbert, K. & Basit, Z. (2016) The price is right: updating inflation expectations in a randomized price information experiment. *Review of Economics and Statistics*, 98 (3), 503-523.
- Ascari, G. Phaneuf, L. & Sims, E. R. (2018) On the welfare and cyclical implications of moderate trend inflation. *Journal of Monetary Economics*, 99 (C), 56-71.
- Bernburg, J. (2002) Anomie, social change and crime. *The British Journal of Criminology*, 42, 729-742.
- Bianchi, F. & Civelli, A. (2015) Globalization and Inflation: evidence from a time-varying var. *Review of Economic Dynamics*, 18 (2), 406-433.
- Caelli, K. Ray, L. & Mill, J. (2003) Clear as mud: toward greater clarity in generic qualitative research. *International Journal of Qualitative Methods*, 2 (2), 1-13.
- Cochrane, J. H. (2017) Michelson-morley, fisher and occam: the radical implications of stable quiet inflation at the zero bound. *NBER Macroeconomics Annual*, 32, 113-226.
- Coibion, O. Gorodnichenko, Y. & Weber M. (2019) Monetary policy communications and their effects on household inflation expectations. *CESifo Working Paper No. 7464*.
- Easterly, W. & Fischer, S. (2001) Inflation and the poor. *Journal of Money, Credit and Banking*, 33 (2), 160-178.
- Goldthorpe, G. H. (1978) The Current Inflation: Toward a Sociological Account. In *The Political Economy of Inflation*, Ed. By: Hirsch, F. & Goldthorpe, G. H., Cambridge: Harvard University Press, 186-213.
- Gonzales, R. & Rojas, H. A. (2019) Inflation shocks and income inequality: an analysis with genetic algorithms and bayesian quantile regressions. *African Journal of Economic and Management Studies*, 10 (2), 226-240.
- Guriev, S. & Melnikov, N. (2016) War, inflation and social capital. *Paper and Proceeding*, 5, 1-6.
- Hayes, M. (2011) The social history of quantifying inflation: a sociological critique. *Journal of Economic Issues*, 45 (1), 97-112.
- Jongrim, H. M. Ayhan, K. & Franziska, O. (2019) Inflation in Emerging and Developing Economies. World Bank Publications, The
- در ایران»، *اقتصاد اسلامی*، ش ۲۱، ص ۱۰۳-۱۲۸.
- سوئدبرگ، ر. و گرانووتر، م. (۱۳۹۵). *جامعه‌شناسی اقتصادی*، ترجمه: علی اصغر سعیدی، تهران: تیسرا.
- کانتور، پ. و کاکس، الف. (۱۳۹۴). *ادبیات و اقتصاد آزادی*، ترجمه: سلما رضوان‌جو، تهران: دنیای اقتصاد.
- کتابی، الف. (۱۳۹۳). «کالبدشکافی شش تورم لجام‌گسیخته در جهان: بررسی تطبیقی زمینه‌ها، علل، آثار و پیامدها»، *اقتصاد تطبیقی*، ش ۲، ص ۱۶۶-۱۳۳.
- گیدنز، آ. (۱۳۸۶). *جامعه‌شناسی*، ترجمه: حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
- لویس، الف. (۱۳۵۳). «فرهنگ فقر»، ترجمه: ثریا سیدمهدی، نامه علوم اجتماعی، ش ۴، ص ۱۴۰-۱۲۴.
- مارکس، ک. (۱۳۸۶). *سرمایه؛ نقد اقتصاد سیاسی*، ترجمه: ایرج اسکندری، تهران: فردوس.
- محسنی تبریزی، ع. (۱۳۸۳). *وندالیسم*، تهران: آن.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۸). شاخص قیمت مصرف‌کننده (تورم)-خرداد ۹۸، درگاه مرکز آمار ایران: <https://www.amar.org.ir/news/ID/10313>
- مکی‌پور، ذ. و ربانی، ع. (۱۳۹۲). «بررسی علل اقتصادی آسیب‌های اجتماعی؛ با تأکید بر رابطه تورم و جرائم در ایران طی سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۷۰»، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ش ۲ (۲)، ص ۷۹-۹۸.
- نیلی، م. (۱۳۹۴). *اقتصاد ایران به کدام سو می‌رود؟* تهران: دنیای اقتصاد.
- ویر، م. (۱۳۹۷). *اقتصاد و جامعه*، ترجمه: مصطفی عمادزاده، تهران: سمت.
- هازلیت، ه. (۱۳۹۱). *اقتصاد در یک درس*، ترجمه: محسن رنجبر و نیلوفر اورعی، تهران: دنیای اقتصاد.
- Adam, K. & Weber, H. (2017) *Optimal Trend Inflation*. Discussion Papers 25/2017, Deutsche Bundesbank, Research Centre. <https://econpapers.repec.org/scripts/showcites.pf?h=repec:zbw:bubdps:252017>.
- Ahmad, S. (2016) *Essays on Monetary Policy Rules and Inflation Dynamics*. Ph. D Dissertation,

- World Bank, Number 30657.
- Kahlke, R. (2014) Generic qualitative approaches: pitfalls and benefits of methodological mixology. *International Journal of Qualitative Methods*, 13, 37-52.
- Kliem, M. Kriwoluzky, A. & Sarferaz, S. (2015) *Monetary-Fiscal Policy Interaction and Fiscal Inflation: A Tale of Three Countries*. KOF Swiss Economic Institute, 396.
- Lamla, J. Pfajfar D. & Rendell, L. (2019) Inflation and deflationary biases in inflation expectations. BIS Working Paper, No. 789.
- Linde, D. Wang, Y. Welling, Y. & Ach'Ucarro, A. (2018) Hypernatural inflation. *Journal of Cosmology and Astroparticle Physics*, 7, 35-45.
- Lyziak, T. & Paloviita, M. (2016) Anchoring of Inflation Expectations in the Euro Area: Recent Evidence Based on Survey Data. ECB Working Paper.
- Maier, C. (1978) The Politics of Inflation in the Twentieth Century. in *the Political Economy of Inflation*, EdBy: Hirsch, F. & Goldthrope, G. H., Cambridge: Harvard University Press, 37-72.
- Maxwell, J. A. (2013) *Qualitative Research Design*. Thousand Oaks: Sage.
- Merriam, S. (2009) *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Messner, S. & Rosenfeld, R. (1997) *Markets, Morality and a Institution Anomie Theory of Crime*. In: N. Passas & R. Agnew (Eds). *The Future of Anomie Theory*. Boston: Northeastern University Press, 207-227.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994) *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Muftic, L. (2006) Advancing Institutional Anomie Theory. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 50, 630-653.
- Panic, M. (1978) The Origin of Increase Inflationary Tendencies in Contemporary Society. *The Political Economy of Inflation*, Ed. By: Hirsch, F. & Goldthrope, G. H, Cambridge: Harvard University Press, 137-160.
- Percy, W. H. Kostere, K. & Kostere, S. (2015) Generic qualitative research in psychology. *The Qualitative Report*, 20 (2), 76-85.
- Piachaud, D. (1978) Inflation and Income Distribution. in *the Political Economy of Inflation*, Ed. By: Hirsch, F. & Goldthrope, G. H., Cambridge: Harvard University Press, 88-116.
- Stock, J. H. & Watson, M. W. (2016) Core inflation and trend inflation. *Review of Economics and Statistics*, 98 (4), 770-784.